

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Factoring jako moderní forma financování

Jiří Ulrych

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jiří Ulrych

Provoz a ekonomika

Název práce

Factoring jako moderní forma financování

Název anglicky

Factoring as a modern form of financing

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě provedených analýz vyhodnotit vývoj factoringu v České republice a jeho využití podnikatelskými subjekty v rámci financování podnikatelských aktivit. Pozornost bude věnována také charakteru a struktuře nabízených factoringových produktů zejména na českém trhu.

Metodika

Podkladová data o zdrojích financování a factoringu budou čerpána ze statistik publikovaných v rámci České leasingové a finanční asociace za období min. 5 let. Vybranými metodickými nástroji pro analýzu podkladových dat budou základní statistické metody, vertikální či horizontální analýza atd.

Bakalářská práce bude vypracována v následující struktuře:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Teoretická východiska
4. Vlastní práce
5. Výsledky a diskuze
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Přílohy

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Factoring, pohledávky, Asociace factoringových společností, zdroje financování

Doporučené zdroje informací

Česká leasingová a finanční asociace, <https://www.clfa.cz/index.php>

DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-164-2.

JELÍNKOVÁ, E. – TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, P. *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0689-9.

KALOUDA, F. *Finanční řízení podniku*. Plzeň: Aleš Čeněk, vydavatelství a nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7380-174-8.

KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-194-9.

KISLINGEROVÁ, E. – SYNEK, M. *Podniková ekonomika*. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-274-8.

REVENDA, Z. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2005. ISBN 80-7261-132-1.

REŽŇÁKOVÁ, M. *Řízení platební schopnosti podniku*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3441-5.

ROUBÍČKOVÁ, M. – RŮČKOVÁ, P. *Finanční management*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4047-8.

ŠIMAN, J. – PETERA, P. *Financování podnikatelských subjektů : teorie pro praxi*. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-117-8.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Ludmila Pánková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Factoring jako moderní forma financování" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2019

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Ludmile Pánkové Ph.D. za odborné vedení a mnoho cenných rad k tvorbě mé bakalářské práce.

Factoring jako moderní forma financování

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je vyhodnotit vývoj factoringu a představit jej jako moderní způsob financování podnikatelské činnosti. V první části budou představeny vybrané vlastní, cizí a alternativní zdroje financování, které může podnik využívat. Další část bude zaměřena přímo na factoring a jeho fungování. Poslední část se bude věnovat forfaitingu a následně proběhne srovnání mezi factoringem a forfaitingem. Praktická část bude zaměřena na vývoj factoringu v České republice, srovnání s jinými formami nebankovního financování a komparaci českého factoringového trhu s ostatními zeměmi Visegrádské čtyřky. Nakonec proběhne srovnání největších českých poskytovatelů, kde bude porovnán jejich factoringový obrat, jeho struktura z hlediska přechodu zboží a podíl společností na trhu.

Klíčová slova: factoring, dodavatel, odběratel, pohledávka, financování, factoringová společnost, factoringový obrat

Factoring as a modern form of financing

Abstract

The topic of the bachelor thesis is to evaluate the development of factoring and to present it as a modern way of financing business activity. In the first part will be presented selected own, foreign and alternative sources of financing, that the company can use. The next part will be focused on factoring and its working. The last part will deal with forfaiting and then will be made a comparison between factoring and forfaiting. The practical part will focus on the development of factoring in the Czech Republic, comparison with other forms of non-bank financing and the comparison of the Czech factoring market with other countries of the Visegrád Four. Finally the largest Czech providers will be compared, it will be compared their turnover of factoring, its structure in terms of the transfer goods and the share of companies in the market.

Keywords: factoring, supplier, subscriber, receivable, financing, factoring company, factoring turnover

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Zdroje financování podniku.....	13
3.1.1 Vlastní kapitál	13
3.1.2 Cizí zdroje.....	15
3.1.3 Alternativní zdroje	17
3.2 Factoring.....	19
3.2.1 Předmět a funkce factoringu	20
3.2.2 Druhy factoringu	21
3.2.3 Cena factoringu	26
3.2.4 Průběh factoringu.....	26
3.2.5 Výhody a nevýhody	27
3.3 Právní úprava factoringu	28
3.4 Forfaiting	29
3.4.1 Předpoklady pro forfaiting.....	30
3.4.2 Cena forfaitingu	30
3.4.3 Průběh forfaitingu	31
3.4.4 Zvláštní formy forfaitingu	32
3.5 Srovnání factoringu a forfaitingu	33
4 Vlastní práce	35
4.1 Srovnání vývoje factoringu s jinými produkty nebankovního financování	37
4.2 Srovnání factoringového trhu v ČR se zeměmi Visegrádské čtyřky	38
4.3 Factoring KB, a.s.....	39
4.4 ČSOB Factoring, a.s.....	41
4.5 Factoring České spořitelny	43
4.6 UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, a.s.	45
4.7 Bibby Financial Services, a.s.....	48
4.8 Raiffeisenbank a.s.	49
5 Zhodnocení a doporučení	52
6 Závěr	53
7 Seznam použitých zdrojů	54

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Podíl regresního a bezregresního factoringu	22
Obrázek 2 - Průběh tuzemského factoringu	23
Obrázek 3 - Průběh zahraničního factoringu	24
Obrázek 4 - Podíl factoringu dle přechodu zboží	25
Obrázek 5 - Průběh forfaitingu	32
Obrázek 6 - Celkový factoringový obrat na českém trhu.....	35
Obrázek 7 - Průměrné podíly na trhu členů AFS ČR	36
Obrázek 8 - Srovnání factoringu s jinými produkty nebankovního financování	37
Obrázek 9 - Srovnání českého factoringového trhu se zeměmi V4.....	38
Obrázek 10 - Struktura factoringového obratu Factoring KB	40
Obrázek 11 - Podíl na trhu Factoring KB	41
Obrázek 12 - Struktura factoringového obratu ČSOB Factoring	42
Obrázek 13 - Podíl na trhu ČSOB Factoring	43
Obrázek 14 - Struktura factoringového obratu Factoring České spořitelny.....	44
Obrázek 15 - Podíl na trhu Factoring České spořitelny	45
Obrázek 16 - Struktura factoringového obratu UniCredit Factoring C.R. and Slovakia	46
Obrázek 17 - Podíl na trhu UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia	47
Obrázek 18 - Struktura factoringového obratu Bibby Financial Services	48
Obrázek 19 - Podíl na trhu Bibby Financial Services	49
Obrázek 20 - Struktura factoringového obratu Raiffeisenbank.....	50
Obrázek 21 - Podíl na trhu Raiffeisenbank	51

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Rozdíly mezi factoringem a forfaitingem.....	34
Tabulka 2 - Celkový obrat Factoring KB (v mil. Kč).....	40
Tabulka 3 - Celkový obrat ČSOB Factoring (v mil. Kč)	42
Tabulka 4 - Celkový obrat Factoring České spořitelny (v mil. Kč)	44
Tabulka 5 - Celkový obrat UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia (v mil. Kč).....	47
Tabulka 6 - Celkový obrat Bibby Financial Services (v mil. Kč)	49
Tabulka 7 - Celkový obrat Raiffeisenbank (v mil. Kč).....	50

1 Úvod

Podnikání je základ každé tržní ekonomiky. Každý podnikatel, ať už podniká v jakémkoliv oboru, musí především zajistit potřebné zdroje financování pro svou podnikatelskou činnost. Vlastní zdroje, jako jsou např. kapitálové vklady nebo zisk, však bývají dražší. Proto by měl podnikatel část svých aktiv financovat také ze zdrojů cizích. Nejčastější formou cizích zdrojů bývají dodavatelské a bankovní úvěry.

Banky nabízejí širokou škálu úvěrů a jejich poskytnutí závisí na bonitě klienta, kterou si banky pečlivě prověřují. Splnit podmínky banky však bývá pro některé klienty složité. Další možností tedy je vzít si nebankovní úvěr, kde podmínky nebývají tak složité, ale jejich cena (úroky, poplatky) je vyšší a některé nebankovní subjekty ani nebývají moc seriózní.

Postupem času se vyvinuly i alternativní zdroje financování, které se od klasických zdrojů v některých ohledech liší. Nejznámější formou alternativních zdrojů je pravděpodobně leasing. Další alternativní zdroje financování jsou např. factoring, forfaiting, rizikový kapitál nebo projektové financování. A právě na factoring je zaměřena tato bakalářská práce, jelikož se jedná o poměrně moderní nástroj financování menších a středních podniků.

Některé menší a střední podniky potřebují rychle získat finanční prostředky. Jelikož někteří odběratelé platí až po době splatnosti, může být podnik nějakou dobu bez prostředků, díky čemuž by se mohl dostat do platební neschopnosti. Řešením může být právě factoring, kdy podnik prodá factoringové společnosti pohledávky a za určitý poplatek získá peněžní prostředky. Díky factoringu nemají firmy kapitál vázaný v pohledávkách, čímž se jim zvyšuje konkurenceschopnost a mohou realizovat další obchody.

V České republice není ještě factoring tak známý a využívaný jako v zemích západní Evropy, což je dáno zejména historickým vývojem. Povědomí o něm však roste a jeho obliba se postupně zvyšuje.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě provedených analýz vyhodnotit vývoj factoringu v České republice a jeho využití podnikatelskými subjekty v rámci financování podnikatelských aktivit. Pozornost bude věnována také charakteru a struktuře nabízených factoringových produktů zejména na českém trhu. S tím souvisí i vyhodnocení největších poskytovatelů factoringu v České republice. Dílčím cílem bude porovnat český factoringový trh s ostatními zeměmi Visegrádské čtyřky a provést komparaci factoringu s jinými produkty nebankovního financování.

2.2 Metodika

V teoretické části budou nejprve stručně vymezeny některé zdroje financování podnikatelské činnosti (vlastní, cizí, alternativní). Dále bude podrobně charakterizován factoring, jeho funkce, druhy, průběh, atd. a stručně bude vystižen i jeho právní základ. Poté bude popsán i forfaiting a nakonec proběhne srovnání factoringu a forfaitingu. Tato část bude zpracována na základě studia odborných literárních zdrojů, které se zabývají problematikou daných oblastí. Praktická část bude zaměřena na porovnání vývoje factoringu s vývojem jiných produktů nebankovního financování. Dále proběhne srovnání českého factoringového trhu se zeměmi Visegrádské čtyřky. Nakonec budou porovnání největší poskytovatelé factoringu v České republice, které sdružuje Asociace factoringových společností. Podkladová data o zdrojích financování a factoringu budou čerpána ze statistik publikovaných v rámci České leasingové a finanční asociace za období mezi lety 2011 až 2017. Vybranými metodickými nástroji pro analýzu podkladových dat budou základní statistické metody, vertikální či horizontální analýza atd.

3 Teoretická východiska

3.1 Zdroje financování podniku

Financování je základ každé podnikatelské činnosti. Financování je možné charakterizovat jako činnost směřující k opatření kapitálu potřebného pro provoz podniku a pro jeho další rozvoj. Podnikatel by měl tedy zajistit finanční zdroje, které budou pokrývat podniková aktiva. Finanční zdroje můžeme rozlišit podle několika hledisek (Švarcová, 2012):

a) podle formy zdroje

- peněžní - do podniku vstupují hotové peníze, pohledávky, devizy, právní vztahy spojené s vlastnictvím cenných papírů (akcií, směnek, obligací, podílových listů atd.)
- věcná - do podniku se vkládají věci movité a nemovité, přírodní zdroje,

b) podle vztahu k podniku

- zdroj vnitřní - vytvořený přímo v podniku (zisk, odpisy, fondy)
- zdroj vnější - podnik jej získává zvenčí (bankovní a obchodní úvěry, vklad vlastníka firmy, factoring)

c) podle vztahu zdroje k majiteli podniku

- zdroje vlastní - základní kapitál, zisk, kapitálové fondy, fondy tvořené ze zisku
- zdroje cizí - úvěry, rezervy, závazky, leasing, factoring, forfaiting

d) podle času

- zdroje krátkodobé - krátkodobé úvěry, factoring, dodavatelský úvěr, závazky vůči zaměstnancům
- zdroje dlouhodobé - dlouhodobé úvěry, forfaiting, leasing

3.1.1 Vlastní kapitál

Vlastní kapitál neboli vlastní zdroje financování podniku patří majiteli podniku. Výše vlastního kapitálu se mění v závislosti na výsledek hospodaření. Vykáže-li firma zisk, vlastní kapitál roste, pokud má firma ztrátu, vlastní zdroje klesají. Vlastní kapitál je

také hlavní nositel podnikatelského rizika. Jeho podíl na celkovém jmění je ukazatelem finanční jistoty firmy (Synek, 2011).

Vlastní kapitál firmy tvoří zejména tyto čtyři složky:

- základní kapitál
- kapitálové fondy
- fondy tvořené ze zisku
- výsledek hospodaření

Základní kapitál

Základní kapitál se skládá z peněžitých a nepeněžitých vkladů společníků do společnosti. Povinně ho musejí vytvářet společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Jeho výši musejí následně uvést v Obchodním rejstříku. U akciových společnostech vzniká emisí (vydáním) akcií o určité hodnotě (Hrdý & Krechovská, 2009).

Základní kapitál podniku je také možné zvýšit nebo snížit. Zvýšit ho lze např. novými peněžitými nebo nepeněžitými vklady. U akciové společnosti se zvyšuje vydáním nových akcií. Snížit základní kapitál lze jen do výše stanovené zákonem o obchodních korporacích. Podniky snižují základní kapitál, pokud by došlo k takové ztrátě, kterou by nešlo uhradit z rezervního fondu (Synek, 2011).

Kapitálové fondy

Kapitálové fondy se vytváří kapitálových vkladů, které nemají vliv na základní kapitál společnosti. Nejvýznamnější částí kapitálových fondů tvoří tzv. emisní ážio, což je rozdíl mezi emisní (nominální) hodnotou akcie a její následnou vyšší prodejní cenou. Do kapitálových fondů dále patří bezplatné převzetí majetku, dotace nebo jiné kapitálové vklady společníků (Synek & Kislingerová, 2010).

Fondy ze zisku

Fondy tvořené ze zisku jsou dvojího typu, buď jsou tvořeny povinně ze zákona, nebo z rozhodnutí firmy. Společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti musí ze zákona vytvářet rezervní fond. Fondy mají úlohu jako pojistka proti různým rizikům v podnikání, dále slouží ke krytí ztráty, pokud společnost zažívá nepříznivé období. Kromě

rezervního fondu firmy používají také statutární fond nebo nedělitelný fond, který tvoří ze zákona družstva (Synek & Kislingerová, 2010).

Výsledek hospodaření

Výsledek hospodaření je ukazatel, který představuje rozdíl mezi náklady a výnosy podniku. Pokud výnosy převyšují náklady, vykazuje firma zisk. Tento zisk musí firma nejprve zdanit. Po zdanění má k dispozici čistý zisk, o jehož rozdělení rozhodují vlastníci firmy. Zisk se dělí převážně do fondů, na uhrazení ztráty z minulých let nebo si jej mohou vlastníci podniku vyplatit jako podíly na zisku (ManagementMania.com, ©2011-2016; Synek, 2011).

Podnik ale nemusí vykazovat jen zisk. Pokud se stane, že náklady jsou větší než výnosy a podnik vykazuje ztrátu, musí jí nějak uhradit. Ztrátu lze uhradit např. z rezervních fondů, z nerozděleného zisku z minulých let nebo z osobních prostředků majitelů podniku (Hrdý & Krechovská, 2009).

3.1.2 Cizí zdroje

Cizí kapitál neboli cizí zdroje tvoří závazky a dluhy firmy, které musí do určité doby splatit. Zvláštní formou cizích zdrojů jsou rezervy, které si firma sama vytváří. Cizí zdroje mohou být krátkodobé (doba splatnosti do jednoho roku) nebo dlouhodobé (poskytnuté na déle než jeden rok). Použití cizího kapitálu firmě zvyšuje rentabilitu podniku, neboť cizí kapitál je obvykle levnější než vlastní. Přesto se podnikům doporučuje zachovat alespoň mírnou převahu vlastního kapitálu nad cizím (Synek & Kislingerová, 2010; Synek, 2011).

Bankovní úvěry

Významným cizím zdrojem financování jsou bankovní úvěry. Banka jakožto věřitel půjčuje peníze podniku, který je v roli dlužníka. Podnik musí úvěr splatit ve stanovené lhůtě a navíc uhradí cenu za půjčené peníze v podobě úroků. Bankovní úvěry rozdělujeme na krátkodobé a dlouhodobé (ManagementMania.com, ©2011-2016).

Mezi krátkodobé bankovní úvěry se řadí (ManagementMania.com, ©2011-2016; Švarcová, 2012):

- Kontokorentní úvěr - otevírá se k běžnému účtu klienta a dává klientovi možnost čerpat finanční prostředky až do výše stanoveného úvěrového rámce. Kontokorentní úvěr je poskytnut bezúčelně, bývá však zatížen vyšší úrokovou sazbou.
- Eskontní úvěr - banka ho poskytuje prostřednictvím odkoupením cenného papíru (směnky) před její lhůtou splatnosti po srážce úroku. Pokud dlužník směnku neuhradí do stanoveného termínu, vrací se směnka původnímu majiteli a banka žádá zpět poskytnuté peníze.
- Lombardní úvěr - je kryt zástavou movité věci (např. cenných papírů, drahých kovů, zboží, pohledávek).
- Revolvingový úvěr - podstatou revolvingového úvěru je, že klient má sjednaný finanční limit, z kterého může čerpat prostředky opakovaně. Základní podmínkou je splacení předchozí půjčky.

Do střednědobých a dlouhodobých úvěrů patří (ManagementMania.com, ©2011-2016; Švarcová, 2012):

- Hypoteční úvěr - je jeden z nejčastějších dlouhodobých úvěrů. Bývá kryt hypotékou čili zástavním právem k nemovitosti, na kterou je úvěr žádán. Prostředky na poskytování hypotečních úvěrů získává banka emisí hypotečních zástavních listů.
- Do střednědobých úvěrů mohou patřit i lombardní a revolvingový úvěr

Nebankovní úvěr (půjčka)

Některé firmy žádají o půjčky u nebankovních subjektů, protože například nejsou schopny splnit podmínky u bank nebo potřebují peníze nutně a rychle. U těchto subjektů ovšem bývají o dost vyšší úroky, a proto by si měly firmy rozmyslet, zda jsou ochotny takovéto riziko podstoupit (Švarcová, 2012).

Závazky vůči dodavatelům (dodavatelský úvěr)

Závazky vůči dodavatelům jsou jedním z nejběžnějších cizích zdrojů financování. Vznikají, jakmile podnik převezme od dodavatele zboží nebo službu na obchodní úvěr. Dodavatel zasílá odběrateli fakturu, kterou musí odběratel uhradit do určité doby splatnosti. V této době dodavatel fakticky odběratele bezúročně úvěruje. Závazky vůči

dodavatelům bývají spíše zdrojem krátkodobým (splatnost do jednoho roku), můžeme se však setkat i se závazky dlouhodobějšími (Švarcová, 2012).

Závazky vůči zaměstnancům

Závazky vůči zaměstnancům jsou krátkodobým zdrojem financování. Zaměstnanci vytvářejí hodnoty pro firmu, která jim za to vyplácí mzdu s měsíčním zpožděním. Firma je tedy trvale v dlužnickém vztahu ke svým zaměstnancům (Švarcová, 2012).

Rezervy

Rezervy se řadí mezi cizí zdroje, ačkoliv je firma vytváří z vlastních peněz. Slouží ke krytí výdajů v budoucnosti k předem danému účelu. Rezervy se člení na zákonné, které jsou upraveny podle právních předpisů, a ostatní, které si podnik tvoří ze svého rozhodnutí. Rezervy se tvoří na vrub nákladů, díky čemuž si firma v případě zákonných rezerv snížit výsledek hospodaření (Švarcová, 2012; Hrdý & Krechovská, 2009).

3.1.3 Alternativní zdroje

V této části budou vymezeny alternativní zdroje financování, které se od klasických forem v některých ohledech liší. Mezi alternativní formy financování patří leasing, factoring, forfaiting, rizikový kapitál a projektové financování (Dvořák, 2005).

Leasing

Leasingem se rozumí pronájem stálých aktiv (investičního majetku) bez jejich nákupu na základě smlouvy uzavřené mezi pronajímatelem (leasingová společnost) a nájemcem. V této smlouvě jsou práva na užívání předmětu leasingu poskytnuta nájemci, ačkoliv zůstává ve vlastnictví pronajímatele. Podíl celkových výdajů na leasing (vše co nájemce skutečně zaplatí) a pořizovací ceny se nazývá leasingový koeficient, který udává, kolikrát více zaplatí nájemce za majetek, než kdyby ho koupil jednorázově. Leasing se řadí mezi cizí formy financování (Synek, 2011).

Výhody leasingu jsou například, že nedochází k velkému jednorázovému výdaji nebo, že leasingové splátky jsou daňově uznatelným nákladem. Leasing je také velmi dostupná forma financování. Nevýhodou může být, že leasing je dražší než jednorázová

investice a v případě bankrotu leasingové společnosti může nájemce o předmět přijít, jelikož je stále ve vlastnictví leasingové společnosti. (Synek, 2011).

Leasing se člení na operativní (provozní), finanční (kapitálový) a zpětný. Podstatou operativního leasingu je krátkodobý pronájem majetku, který po ukončení sjednané doby pronájmu vrací nájemce zpět pronajímateli. Pronajímatel zajišťuje také servis a údržbu majetku a nese většinu rizik spojených s vlastnictvím předmětu. Doba trvání operativního leasingu je kratší než ekonomická životnost majetku (Šiman & Petera, 2010; Hrdý & Krechovská, 2009).

Finanční leasing se naopak považuje za dlouhodobý pronájem. Na rozdíl od operativního při finančním leasingu přechází po skončení doby pronájmu vlastnictví majetku na nájemce. U finančního leasingu veškeré riziko nese sám nájemce, který musí zajistit i služby spojené s najímanou věcí (údržba, pojištění, atd.). Leasingová smlouva je z obou stran většinou nevypověditelná. Doba trvání leasingu se zde kryje s ekonomickou životností majetku (Šiman & Petera, 2010; Hrdý & Krechovská, 2009).

Zpětný leasing je zvláštní formou finančního leasingu, který spočívá v tom, že firma prodá svůj majetek leasingové společnosti a zpětně si ho od ní pronajímá. Po skončení doby leasingu přechází majetek zpět na nájemce. Tento druh leasingu používají podniky pro zvýšení své likvidity (Šiman & Petera, 2010).

Rizikový kapitál

Rizikový kapitál je způsob financování rizikových projektů nebo financuje rozvoj malých a středních firem, kdy investor očekává do budoucna velký objem zisku. Investor poskytuje finanční prostředky bez krytí s tím, že dočasně získá ve firmě dohodnutý podíl. Poté investor může zasahovat do řízení podniku, kde se snaží zvýšit hodnotu dané firmy, aby mohl realizovat zisk (Dvořák, 2005; Peníze.CZ, ©2000 - 2018).

Obvyklá doba, kdy rizikový kapitál v podniku působí je 3 - 5 let. Za tuto dobu očekávají investoři návratnost svých investic. Mezi poskytovatele rizikového kapitálu můžeme zařadit fondy rizikového kapitálu, banky, pojišťovny nebo soukromé investory (Peníze.CZ, ©2000 - 2018).

Projektové financování

Projektové financování je zvláštní formou úvěrového financování pro realizaci velkého projektu, na nějž se váže velká kapitálová náročnost. Takovéto financování

překračuje možnosti jednoho investora, a proto se na něm podílí více subjektů, které si rozloží investiční riziko. Subjekty si také za účelem realizace projektu založí speciální projektovou společnost, díky čemuž není ovlivněna jejich bilance. Úvěr je poté splácen až z cash-flow daného projektu (Dvořák, 2005).

3.2 Factoring

Factoring patří mezi alternativní formy financování podniku. Dvořák (2005) jej definuje jako smluvně sjednaný odkup krátkodobých pohledávek před dobou jejich splatnosti. Splatnost u těchto pohledávek není obvykle delší než 90 dnů. Factoring je využíván zvláště malými a středními podniky, které nemohou mít finanční prostředky dlouhou dobu vázané v pohledávkách a chtějí svými zdroji disponovat ihned (Sarkysian, 2007).

Dodavatelé zboží nebo služeb postupují na factoringovou společnost (factora) své pohledávky za odběrateli. Factorem bývá zpravidla banka, která po prověření bonity prodávajícího a dlužníka uzavře s klientem factoringovou smlouvu. Ten se ve smlouvě zavazuje, že vybrané pohledávky vznikající za odběrateli bude postupovat factoringové společnosti. Ta naopak potvrzuje, že poskytne klientovi po převzetí příslušných faktur sjednané zálohy. Tyto zálohy se pohybují dle bonity klienta a míře rizik od 60 do 90 % z nominální hodnoty pohledávky. Factor se stane novým věřitelem odběratele a při nedodržení lhůty splatnosti zajišťuje upomínání a případný další postup (Sarkysian, 2007; Peníze.CZ, ©2000 - 2018).

Prapočátky factoringu sahají až do období starověku, kdy určitý druh takovýchto operací využívali obchodníci v Mezopotámii. Rozvoj této služby byl zaznamenán také ve starém Římě, kde si bohatí obchodníci najímali obchodní agenty, kteří řídili dodávky a prodej jejich zboží. Podobné formy se objevily také ve 13. a 14 století ve Francii a Anglii, kde působili různí zástupci obchodníků (Sinclair, 2018; Fiba Faktoring, ©2006-2013).

Další vývoj je zaznamenán během kolonizace Ameriky, kdy američtí obchodníci posílali do Evropy suroviny (dřevo, vlnu apod.). Vzhledem k tomu, že dodávka zboží dlouho trvala, používali obchodníci jistou formu factoringu, aby získali prostředky a mohli realizovat nové obchody. Modernější formy factoringu se objevily také během Průmyslové revoluce v 19. století (eCapital, ©2019; Fiba Faktoring, ©2006-2013).

Prudký rozvoj zaznamenal v 60. letech 20. století, kdy skupina bank ze západní Evropy a Spojených států vytvořila volnou federaci Factors chain (dnes Factors Chain International). FCI se stala globální asociací, která má přes 400 členů v 90 zemích. Po revoluci v roce 1989 vstoupil i do tehdejšího Československa (Sinclair, 2018).

3.2.1 Předmět a funkce factoringu

Předmět

Předmětem factoringu mohou být pohledávky, které splňují následující podmínky (Dvořák, 2005):

- Doba splatnosti pohledávek není delší než 90 dní.
- Musí jít o pohledávky, které vznikly na základě nezajištěného úvěru poskytnutého dodavatelem odběrateli.
- S pohledávkami nesmí být spojena práva třetích osob (např. možnost vzájemné kompenzace pohledávek).
- Existuje zde možnost postoupení (cese) pohledávek.
- Pohledávka je za odběratelem, který je pro factoringovou společnost dostatečně bonitní.
- Pohledávky musí být náležitě smluvně a věcně podloženy.

Dále by měly splňovat tato kritéria (Dvořák, 2005):

- Objem fakturovaných pohledávek by měl minimálně činit cca 15 mil. Kč.
- Pohledávky by měly být za více odběrateli.
- Pohledávky za žádným z odběratelů nesmí překročit stanovený podíl (20 %) z celkového objemu postoupených pohledávek.

Funkce předfinancování

Tato funkce spočívá v odkupu určené části pohledávek factorem. Factor proplácí určitou výši odkupovaných pohledávek ihned. Zbytek do celkové hodnoty pohledávky si factor ponechá jako záruku před riziky, která mu plynou z této transakce, zejména se jedná o reklamace, změny úrokových sazeb apod. Tato část je vyplacena klientovi v okamžiku zaplacení pohledávky odběratelem. Výhodou této funkce je pro původního věřitele zejména zlepšení jeho cash-flow (Dvořák, 2005).

Funkce garanční

Podstatou garanční funkce je to, že factoringová společnost přebírá (u bezregresního factoringu) úvěrové riziko, které plyne z možné platební neschopnosti odběratele. Jestliže odběratel nezaplatí, musí factoringová společnost sama zaplatit pohledávku dodavateli formou garanční platby, která následuje obvykle ve lhůtě 90 až 120 dní po termínu splatnosti. Pokud ovšem odběratel bude chtít reklamovat zboží od dodavatele, factoringová společnost nemusí garanční platbu uskutečnit (Dvořák, 2005).

Funkce správa pohledávek

Další významnou funkcí je správa pohledávek. Při postoupení pohledávek musí factor nejen poskytnout finanční prostředky, ale i služby spojené se správou pohledávek. Mezi tyto služby patří různé administrativní a inkasní operace např. vedení účetnictví a výkaznictví. Všechny související služby factor klientovi účtuje. Pro klienta je pak přínosné to, že nemá tolik práce s řízením peněžních prostředků (Dvořák, 2005).

Factoringové společnosti se také starají o upomínání odběratelů a následné vymáhání pohledávek, pro které mohou mít vypracovaný systém a tím pádem je to pro ně levnější a efektivnější. Soudní vymáhání může být pro malé a střední firmy poměrně složité řešení. Právní služby pro ně mohou být dost nákladné a při dlouhodobém nesplácení pohledávek se sami mohou dostat do platební neschopnosti. Factoringové společnosti budou jistě mít v této oblasti potřebné nástroje pro řešení těchto problémů (Polouček, 2006).

Funkce informativní

Informativní funkce factoringu je založena na poskytování informací o odběrateli, hlavně o jeho finanční stabilitě a platební morálce. Také může poskytovat svému klientovi poradenství a jiné úkony (Postoupení-pohledávek.cz, ©2016).

3.2.2 Druhy factoringu

Factoring může být rozdělen podle mnoha hledisek. Nejvýznamnější dělení je podle zpětného postihu, kdy se factoring dělí na regresní a bezregresní, nebo podle přechodu zboží, kdy se rozlišuje tuzemský a zahraniční (exportní a importní) factoring. Dále se může

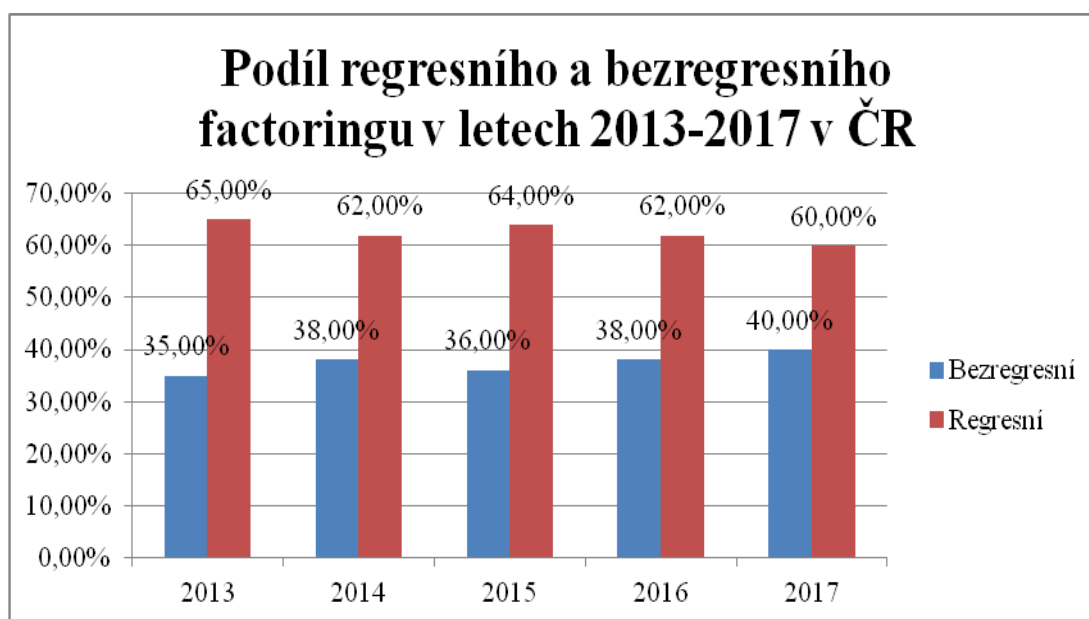
factoring dělit dle zveřejnění nebo dle množství odkupovaných pohledávek (Polouček, 2006).

Dělení dle zpětného postihu

Podle zpětného postihu se factoring dělí na regresní (nepraví) a bezregresní (pravý). Při regresním factoringu úvěrové riziko zůstává na dodavateli. Pokud by odběratel nesplatil svůj závazek ani po uplynutí tzv. regresní lhůty, která je stanovena většinou na 60 dní po splatnosti faktury, vymáhání pohledávky přechází na původního věřitele, který musí vrátit factorovi dohodnutou zálohu. Regresní factoring by dodavatel měl používat pouze u odběratelů, které bezpečně zná a ke kterým má důvěru. Výhodou regresního factoringu jsou nižší náklady pro dodavatele. (Hrdý & Krechovská, 2009; Raiffeisenbank, ©2019; ALTAXO, ©2015).

U bezregresního (bez zpětného postihu) factoringu přebírá veškeré riziko nesplacení pohledávky factor. Pokud tedy odběratel nedostojí svým závazkům, factor vymáhá pohledávku sám. Plní tak garanční funkci pro dodavatele. Bezregresní factoring je dražší než regresní a měl by být používán u odběratelů, kde by neuhrazení pohledávky mohlo ohrozit existenci dodavatele. V grafu (obr. 1) je vidět podíl regresního a bezregresního factoringu za posledních pět let (Hrdý & Krechovská, 2009; ALTAXO, ©2015).

Obrázek 1 - Podíl regresního a bezregresního factoringu

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

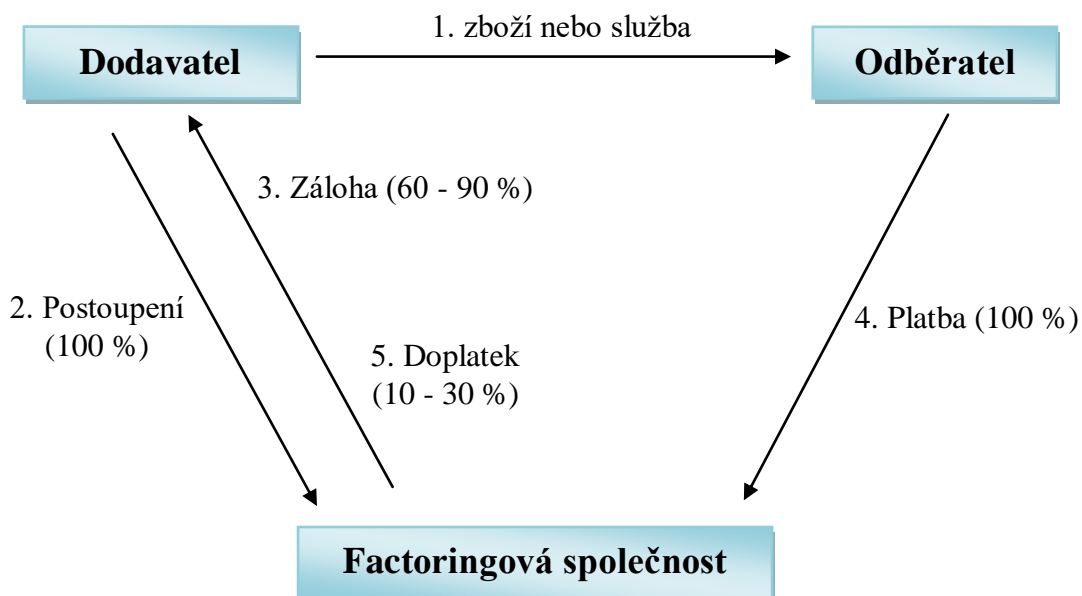
Dělení dle přechodu zboží

Dle přechodu zboží se factoring dělí na tuzemský a zahraniční. Tuzemský factoring pokrývá veškeré operace na domácím trhu daného státu, tedy odběratel, dodavatel i faktor mají sídlo v tomto státě (Dvořák, 2005).

Zahraníční factoring se dělí na vývozní (exportní) a dovozní (importní). Při dovozním odkupuje faktor pohledávku od zahraničního dodavatele, který spolupracuje s factorem ve vlastním státě nebo ve státě dovozce (Dvořák, 2005).

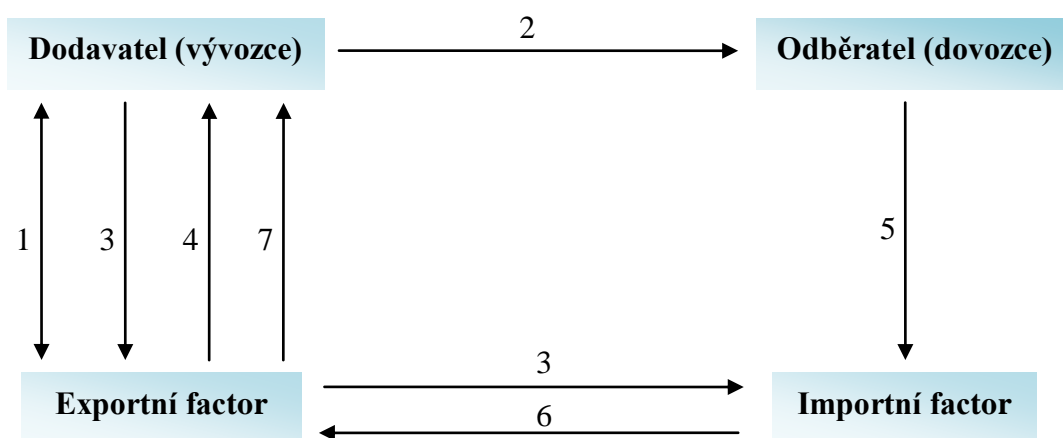
Vývozní factoring znamená, že tuzemský dodavatel má pohledávku za zahraničním odběratelem. Do vývozního faktoringu může být zapojen jeden nebo dva factori. V případě jednoho factora nese veškerá rizika factoringová společnost dodavatele (Dvořák, 2005).

Obrázek 2 - Průběh tuzemského faktoringu

Zdroj: vlastní zpracování

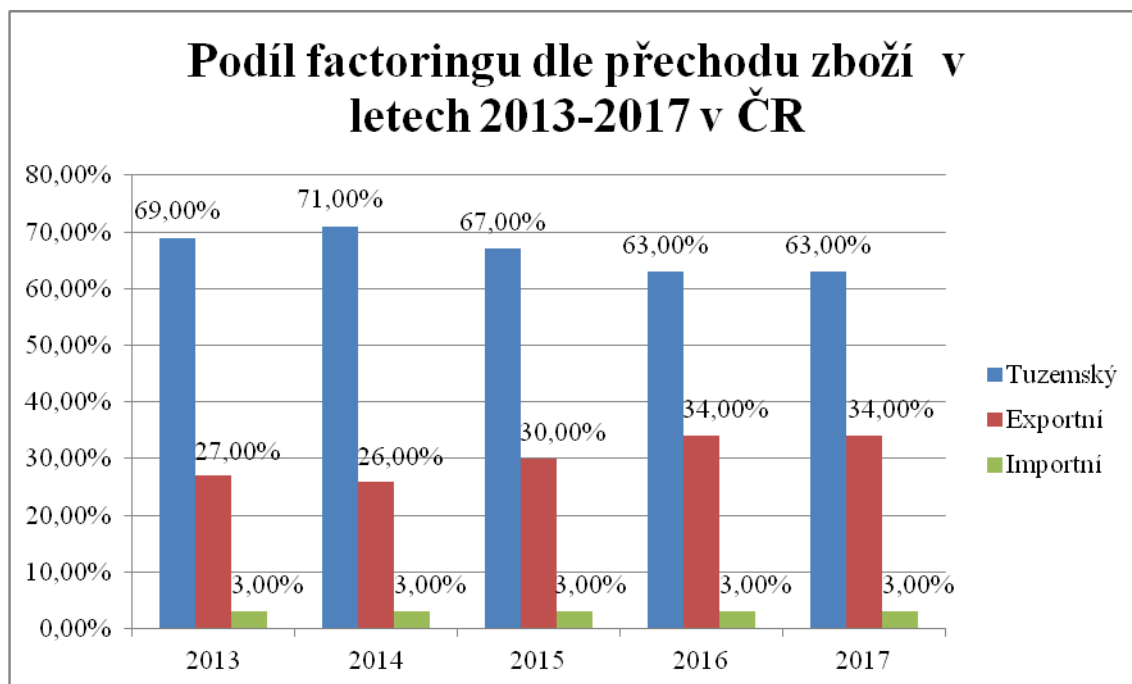
Obrázek 3 - Průběh zahraničního factoringu

Zdroj: vlastní zpracování

1. dohoda o factoringu
2. dodávka zboží
3. postoupení pohledávky
4. platba zálohy
5. platba pohledávky dovozcem
6. platba pohledávky importním factorem
7. vyrovnání pohledávky

Obrázek 4 - Podíl factoringu dle přechodu zboží

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Dělení dle zveřejnění

Podle zveřejnění je factoring dělen na skrytý a zjevný. U zjevného factoringu je odběratel informován o postoupení pohledávky od dodavatele na factora a většinou se všechny údaje objeví na faktuře. V případě skrytého factoringu není odběratel s dohodou seznámen a hradí své závazky dodavateli, který je následně postoupí factoringové společnosti (Hrdý & Krechovská, 2009).

Dělení dle množství odkupovaných pohledávek

Podle tohoto hlediska se rozlišuje jednorázový a revolvingový factoring. U jednorázového nakupuje factor pouze jednu pohledávku. Tato forma se moc nepoužívá. Revolvingový factoring je založen na postupném odkupování všech pohledávek od klienta až do určitého limitu, který stanoví rámcová smlouva (Žehrová, 2010).

Dělení dle dalších služeb

Dle dalších služeb se factoring dělí na úplný a důvěrný. V případě úplného přebírá factor plnou odpovědnost za krytí a pohledávky a zajišťuje všechny doplňkové služby např. vedení účetnictví (Postoupení-pohledávek.cz, ©2016).

U důvěrného factoringu odkupuje factor pouze část pohledávek. Odmítá např. pohledávky u zboží, kde hrozí reklamace, nebo pohledávky za nedůvěryhodnými odběrateli. Factor také neposkytuje žádné doplňkové služby, tudíž má jeho klient nižší náklady (Postoupení-pohledávek.cz, ©2016).

3.2.3 Cena factoringu

Cena factoringu závisí na různých funkcích a rozsahu celé operace například míře rizika, počtu a hodnotě faktur atd. Celková cena se skládá z factoringové provize (poplatku) a úroku (Pospíšil, 2007).

Factoringová provize je stanovena jako procentní sazba z nominální hodnoty pohledávek. Zahrnuje dvě složky rizikovou a administrativní. Riziková složka závisí na bonitě odběratele a jeho dřívější platební schopnosti. Druhá složka obsahuje náklady spojené s přípravou a realizací celé operace (Pospíšil, 2007).

Factoringový úrok je spojený s funkcí předfinancování. Jeho výše je závislá na úrovni úrokových sazeb za krátkodobé úvěry na finančních trzích. Výchozí sazba u českých korun je PRIBOR a pro eura EURIBOR (Revenda, 2005).

3.2.4 Průběh factoringu

Průběh factoringové operace můžeme rozdělit do několika fází (Pospíšil, 2007; Dvořák, 2005):

1. Na začátku se obrací dodavatel na factoringovou společnost s žádostí o factoring.
2. Factoringová společnost prověřuje bonitu dodavatele i odběratele, jelikož musí vyhodnotit určitá rizika, která plynou z operace.
3. Po splnění všech podmínek uzavře dodavatel s factorem smlouvu.
4. Dodavatel vystavuje odběrateli fakturu, za prodané zboží či služby, Faktura by měla obsahovat cesní klauzuli (u zjevného factoringu), čímž je odběratel informován o vstupu factoringové společnosti do případu.
5. Dodavatel postupuje pohledávky na factoringovou společnost.
6. Factoringová společnost přijímá postoupené pohledávky, a pokud je factoring spojen s předfinancováním vyplácí sjednanou část z fakturované částky. Tato část se pohybuje mezi 60 - 90 % v závislosti na bonitě klienta a různých rizicích.

7. Nyní mohou nastat dvě možnosti:
- a. Odběratel včas uhradí fakturovanou částku factoringové společnosti, která ji následně poukáže dodavateli sníženou o svou odměnu.
 - b. Odběratel neuhradí včas fakturu. V případě regresního factoringu po uplynutí regresní lhůty přechází faktura zpět na dodavatele, který ji musí vymáhat sám. U bezregresního factoringu musí faktor vyrovnat pohledávku garanční platbou a po uplynutí stanovené lhůty fakturu vymáhá sám.

3.2.5 Výhody a nevýhody

Výhody (Pospíšil, 2007; Hrdý & Krechovská, 2009):

- Firma získá okamžitě finanční prostředky do ujednané hodnoty.
- Dochází ke snížení rizika, tedy nestabilní pohledávky za odběrateli jsou nahrazeny pohledávkami za factoringovou společností, čímž se zvyšuje konkurenceschopnost dodavatele.
- Flexibilní zdroj financování, díky kterému může podnik zvyšovat prodej.
- Snižuje se míra zadluženosti.
- Dodavateli roste objem disponibilních finančních zdrojů, které může dále investovat.
- Snížením objemu aktiv v pohledávkách selepší podnikové cash-flow.
- Možnost nabídnout odběrateli delší splatnost pohledávek, aniž se sníží jejich likvidita.
- Ověření bonity odběratele zajišťuje factoringová společnost. Pokud je odběratel bonitní, může to být výhodné i pro něj. Získá dobré jméno, což mu může přilákat potenciální obchodní partnery.
- U bezregresního factoringu má odběratel záruku za úhradu pohledávky a v případě nedodržení podmínek nebude muset fakturu vymáhat.
- Administrativní náročnost operace zajišťuje factor. Poskytuje klientovi správu a inkaso pohledávek a jiné informace.

Nevýhody (České noviny.cz, 2006; Platební instituce Roger, ©2018):

- Výnosy dodavatele jsou sníženy o náklady hrazené factoringové společností.
- Odpovědnost za řešení vad a škod na zboží zůstává na dodavateli, sám musí řešit reklamační případy.
- Postoupení pohledávek na třetí osobu může narušit stabilní dodavatelsko - odběratelské vztahy.
- Na začátku jde o dražší formu financování.

3.3 Právní úprava factoringu

Jelikož pojem factoring není v českém právním řádu nijak vymezen a factoringová operace je ve své podstatě postoupení pohledávek, řídí se tedy podle zákona č. 89/2019 Sb., což je nový Občanský zákoník. Postoupení pohledávek se týkají § 1879 až § 1886 a také § 1887, který vymezuje postoupení souboru pohledávek.

V této právní úpravě je řečeno, že věřitel (dodavatel), který se stává postupitelem, může postoupit pohledávku celou nebo její část, aniž by měl souhlas dlužníka (odběratel) jiné osobě (postupník), což bude v tomto případě factoringová společnost.

Podle § 1880 přecházejí veškerá práva spojená s pohledávkou na postupníka tedy factora, kterému musí postupitel vydat všechny potřebné doklady spojené s pohledávkou. V dalším paragrafu je řečeno, že nesmí být postoupena pohledávka, pokud se změní věřitel a tato změna by zatížila dlužníka.

Dle § 1882 je řečeno, že dokud dodavatel nesrozumí odběratele nebo pokud factoringová společnost nepodá důkaz o postoupení pohledávky, může se odběratel zbavit své povinnosti tím, že se vyrovná přímo s dodavatelem.

§ 1884 sděluje, že dlužník (odběratel) může mít námitky i poté, co postupitel (dodavatel) postoupí pohledávky postupníkovi (factor) a v § 1885 je řečeno, že pokud byla pohledávka odkoupena za úplatu, postupitel odpovídá postupníkovi do výše úplaty s úroku za to, že pohledávka je v době postoupení platná.

§ 1886 se týká vymáhání pohledávek. Postupitel je oprávněn vymáhat pohledávku, pokud ho postupník požádá, pokud má postupníkův souhlas nebo pokud postupník nevymáhá pohledávku sám. V dalším případě může postupitel pohledávku vymáhat, jestliže byl dlužník o postoupení obeznámen (Zákon č. 89/2019 Sb.).

Factoringová smlouva

Factoringová smlouva může mít podobu smlouvy o postoupení pohledávek, kdy postupitel (dodavatel) převede na postupníka (factor) pohledávku. Převod může proběhnout i bez souhlasu dlužníka (odběratele), čímž se factor stává jeho novým věřitelem. Smlouva je uzavírá podle § 1879a násl. zákona č. 89/2019 Sb. (BusinessInfo.cz, 2016).

Náležitosti smlouvy:

1. Smluvní strany - základní informace o dodavateli a factoringové společnosti
2. Předmět smlouvy - pohledávka za odběratelem (veškeré doklady s ní související)
3. Úplata za postoupení pohledávky - částka, kterou inkasuje dodavatel od factora
4. Další ujednání
5. Závěrečná ustanovení

3.4 Forfaiting

Forfaiting je metoda financování, která představuje odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek před dobou splatnosti. Odkup provádí forfaitingová společnost (forfaiter), což je speciální finanční instituce nebo banka. Forfaiting se používá především v zahraničním obchodě pro podniky, které vyvážejí rozsáhlejší investiční celky. Dodavatel (vývozce) dodá investiční majetek zahraničnímu dovozci na obchodní úvěr, a pokud chce získat finanční prostředky před lhůtou splatnosti, prodá pohledávku forfaitingové společnosti, která si strhne provizi (Dvořák, 2005; Hrdý & Krechovská, 2009).

U forfaitingu na sebe přebírá všechna rizika forfaiter, který tak nemá šanci uplatnit zpětný postih na dodavatele, pokud pohledávka není rádně zaplacená. To znamená, že forfaiting je vždy bezregresní. Forfaiting se využívá v oborech jako strojírenství, energetika nebo elektrotechnika (Hrdý & Krechovská, 2009; Pospíšil, 2007).

Výhodou forfaitingu pro vývozce je, že ihned získá finanční prostředky a tím pádem nemá vysoký podíl kapitálu vázaného v pohledávkách. Také se díky tomu zbavuje rizika nezaplacení pohledávky a rizika pohybů úrokových sazeb a devizových kurzů. Nevýhodou forfaitingu je především jeho vyšší cena (Hrdý & Krechovská, 2009; Žehrová, 2010).

3.4.1 Předpoklady pro forfaiting

Forfaitingová operace probíhá, jestliže jsou splněny následující požadavky (Pospíšil, 2007):

- Veškeré odkoupené pohledávky musí být zajištěny bankovní zárukou, avalovou směnkou nebo dokumentárním akreditivem s odloženou splatností. Tyto možnosti zajištění musí být neodvolatelné, bezpodmínečné a převoditelné.
- Poměrně vysoký objem vzájemného obchodu mezi dodavatelem a odběratelem, který může činit 5 až 10 mil. Kč za rok.
- Splatnost pohledávek není kratší než 90 dní, může však dosahovat až několika let.
- Platby od odběratele by měly být čtvrtletní, půlroční nebo roční.
- Pohledávky jsou ve volně směnitelných měnách, jedná se především o americké dolary nebo eura.

3.4.2 Cena forfaitingu

Cena, kterou si poskytovatel forfaitingu strhne, se skládá z těchto položek (Dvořák, 2005):

- **Diskont** je nejdůležitější položka nákladů na forfaiting, kterou si forfaitingová společnost sráží výše odkoupených pohledávek. Celková výše diskontu se odvíjí od mnoha faktorů. Těmito faktory jsou například doba splatnosti pohledávek, bonita banky nebo měna. Při tuzemském forfaitingu je diskont závislý na výši sazby PRIBOR pro období 3 měsíců až 5 let. U mezinárodního forfaitingu se však diskont odvíjí většinou od sazby LIBOR.
- **Závazková provize** je částka, kterou si forfaitingová společnost vyúčtuje za držení finančních prostředků od doby sjednání kontraktu do skutečného odkoupení pohledávek. Výše závazkové provize je zpravidla sjednána v procentech na roční bázi a její splatnost bývá měsíční.
- **Zpracovatelská provize** je provize pokrývající náklady forfaitingové společnosti na zpracování forfaitingové operace. Výše zpracovatelské provize je závislá na celkové složitosti případu.
- **Opční provizi** si účtuje forfaiter pouze v případě, když vývozce získává opci (právo) na uzavření forfaitingové smlouvy během určité doby za předem stanovených podmínek. Funkcí opční provize je krytí nákladů forfaitera, které vznikají v důsledku vázání finančních prostředků a rizik spojených ze změn

úrokových sazeb nebo měnových kurzů. Tato provize je stanovena v procentech z výše pohledávky a její platba probíhá jednorázově předem.

3.4.3 Průběh forfaitingu

Každá forfaitingová operace má zpravidla dvě fáze (kontraktační a realizační).

Kontraktační fáze

V Kontraktační fázi je zahájeno jednání mezi dodavatelem a forfaitingovou společností o možnostech a podmínkách operace. Aby tyto podmínky mohly být stanoveny, vyžaduje forfaiter následující údaje (Dvořák, 2005):

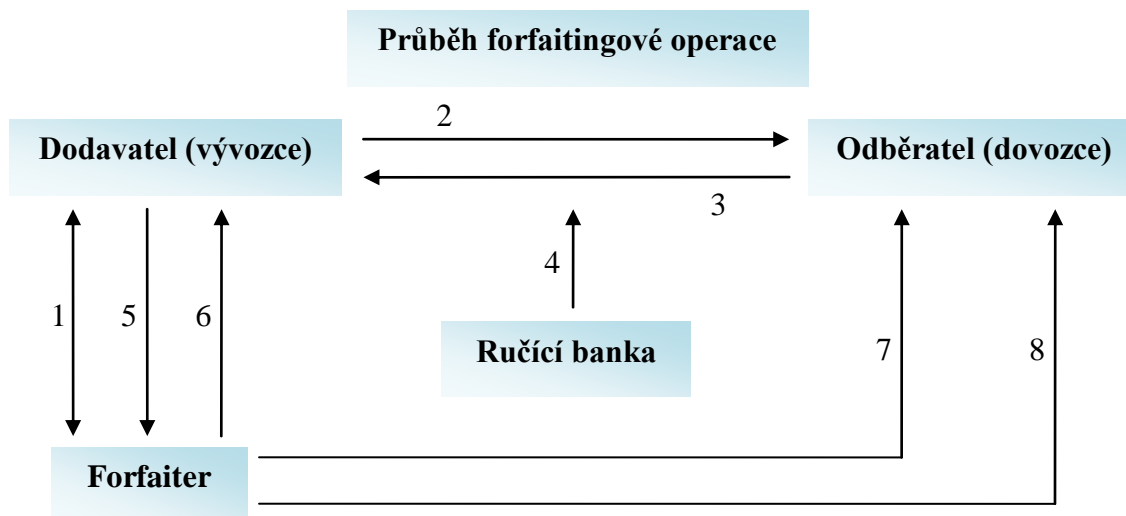
- obchodní jméno a zemi dovozce
- celková výše a měna pohledávky
- název banky, která poskytuje garanci
- povaha zboží nebo služeb, které jsou předmětem kontrakt
- plán splátek
- termín dodání zboží

Na základě těchto údajů je forfaiter schopen stanovit nabídku podmínek, za kterých se může forfaitingová operace uskutečnit. Smlouva mezi dodavatelem a forfaitingovou společností může být uzavřena společně s dodavatelským kontraktem nebo i později. Je však lépe kontaktovat forfaitera ještě před uzavřením platebních podmínek. (Dvořák, 2005).

Realizační fáze

Po kontraktační fázi následuje fáze realizační. Při realizační fázi se uskutečňuje dodávka zboží. Dochází také k samotnému prodeji pohledávky dodavatelem, který od forfaitera inkasuje finanční prostředky za odkup pohledávky. Realizační fáze končí, jakmile odběratel uskuteční platbu forfaiterovi (Revenda, 2005).

Obrázek 5 - Průběh forfaitingu

Zdroj: vlastní zpracování

1. Kontrakční fáze
2. Dodávka zboží
3. Platba směnkou s odloženou splatností
4. Aval směnky bonitní bankou - ručitelství závazek banky
5. Přejedání směnky od dodavatele na forfaitingovou společnost
6. Platba směnečné sumy dodavateli - tato suma je však snížena o veškeré náklady na forfaiting
7. Předložení směnky
8. Proplacení směnečné částky v den splatnosti

3.4.4 Zvláštní formy forfaitingu

V předchozích částech byl popisován především vývozní forfaiting, jelikož se jedná o nejrozšířenější druh. Existují však ještě další formy forfaitingu, které jsou využívány: dovozní a finanční forfaiting (Dvořák, 2005).

Dovozní forfaiting

Dovozní forfaiting se používá pro financování dovozce a vyskytuje se ve dvou formách (Dvořák, 2005):

- Tuzemský importér získá zboží na dodavatelský úvěr a forfaitingová společnost odkoupí pohledávku od zahraničního exportéra. Exportér v podstatě vyváží proti hotovému placení a importér získá zboží na dodavatelský úvěr.
- Tuzemský importér doveze zboží na dodavatelský úvěr od exportéra, avšak zároveň vystavuje vlastní směnku s avalem banky. Směnku prodá forfaitingové společnosti a získá tak finanční prostředky k platbě zahraničnímu exportérovi. Rozdíl oproti předchozí formě je v tom, že forfaitingová operace se vůbec netýká dodavatele a forfaiting je záležitostí pouze importéra a forfaitera.

Finanční forfaiting

Finanční forfaiting spočívá v tom, že tuzemská firma chce získat devizový úvěr, vystaví směnku opatřenou avalem banky. Tuto směnku následně prodá forfaitingové společnosti, která ji na diskontní bázi okamžitě proplatí. Pokud jsou úrokové sazby v dané měně nižší než v domácí, může to být pro firmu výhodné (Dvořák, 2005).

3.5 Srovnání factoringu a forfaitingu

Tato kapitola se bude zabývat srovnáním mezi factoringem a forfaitingem. Obě metody financování jsou podobné a mají společné rysy, je však mezi nimi také dost významných rozdílů.

Společný rys obou těchto metod financování se nachází v jejich podstatě, jelikož obě metody jsou založeny na postoupení pohledávek. Rozdíly však plynou z toho, jakých pohledávek se obě operace týkají.

Základní rozdíl mezi oběma metodami spočívá v tom, že factoring se zaměřuje na krátkodobé pohledávky, jejichž splatnost se pohybuje mezi 30 až 90 dny, forfaiting naopak pracuje s pohledávkami střednědobými a dlouhodobými, které mají zpravidla splatnost delší než 90 dnů. Splatnost některých pohledávek u forfaitingu se může klidně pohybovat i v rámci několika let.

Dalším významný rozdíl je v odkupování pohledávek. Zatímco při factoringu je odkupován nějaký určitý objem pohledávek a odkupy mohou probíhat opakovaně, u

forfaitingu je spíše odkupována jednotlivá pohledávka vysoké hodnoty, která je vždy zajištěna bankovní zárukou, avalovou směnkou nebo dokumentárním akreditivem s odloženou splatností.

A nyní bude uveden třetí rozdíl, který se týká úvěrového rizika. Jak již bylo řečeno, u forfaitingu je pohledávka vždy zajištěna. Veškerá rizika nezaplacení pohledávky tak pokaždé nese forfaiter. U factoringu záleží na druhu, jedná-li se o factoring bezregesní, riziko nese factoringová společnost. V případě regresního factoringu však riziko nesplacení pohledávky zůstává na dodavateli.

Další rozdílnost lze také spatřit u způsobu vyrovnání pohledávky. U forfaitingové operace vyplatí forfaiter hodnotu pohledávku sniženou o cenu forfaitingu jednorázově. Zato factoring je spojen s funkcí předfinancování, tedy factor nejprve vyplatí dodavateli zálohu a po platbě od odběratele doplatí zbytek.

Posledním významným rozdílem mezi factoringem a forfaitingem je orientace domácí nebo mezinárodní trh. Factoring je zaměřen zejména na domácí trh a podle statistik Asociace factoringových společností tvoří tuzemský factoring přes 60 % factoringového trhu. Forfaiting je orientován především na vývoz rozsáhlých investičních celků do zahraničí.

Tabulka 1 - Rozdíly mezi factoringem a forfaitingem

Kritérium	Factoring	Forfaiting
Typ pohledávek	Krátkodobé	Střednědobé a dlouhodobé
Splatnost pohledávek	30 - 90 dní	Více než 90 dní, možno i několik let
Počet odkoupených pohledávek	Skupina pohledávek	Jedna pohledávka s vysokou hodnotou
Riziko nesplacení	U regresního ano, u bezregresního ne	Ne
Způsob platby	Nejprve záloha a poté doplatek	Jednorázová platba
Teritoriální zaměření	Spíše tuzemský trh	Převážně mezinárodní trh

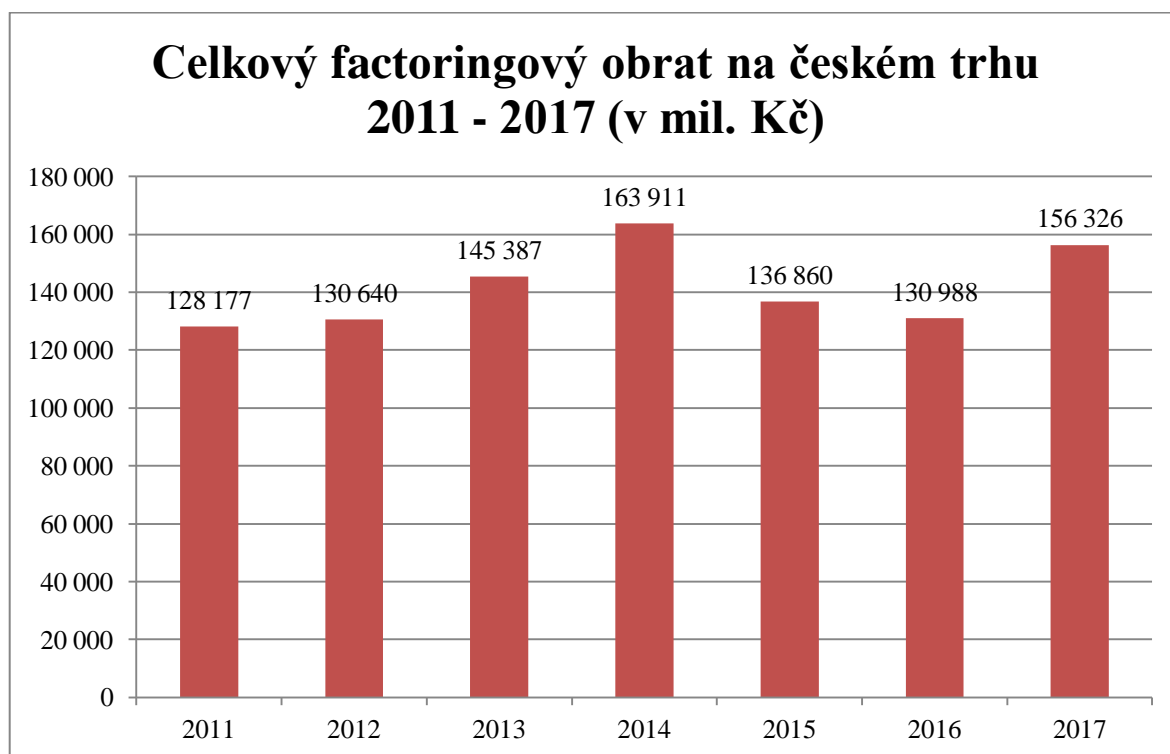
Zdroj: vlastní zpracování

4 Vlastní práce

Praktická část bude zaměřena na analýzu factoringového trhu v České republice. Bude porovnán jeho vývoj v závislosti na jiné produkty nebankovního financování. Dále bude porovnán objem factoringových operací v ČR s ostatními zeměmi V4. Nakonec budou přestaveni nejvýznamnější poskytovatelé factoringu v ČR a bude porovnán jejich factoringový obrat, jeho struktura a podíl na trhu.

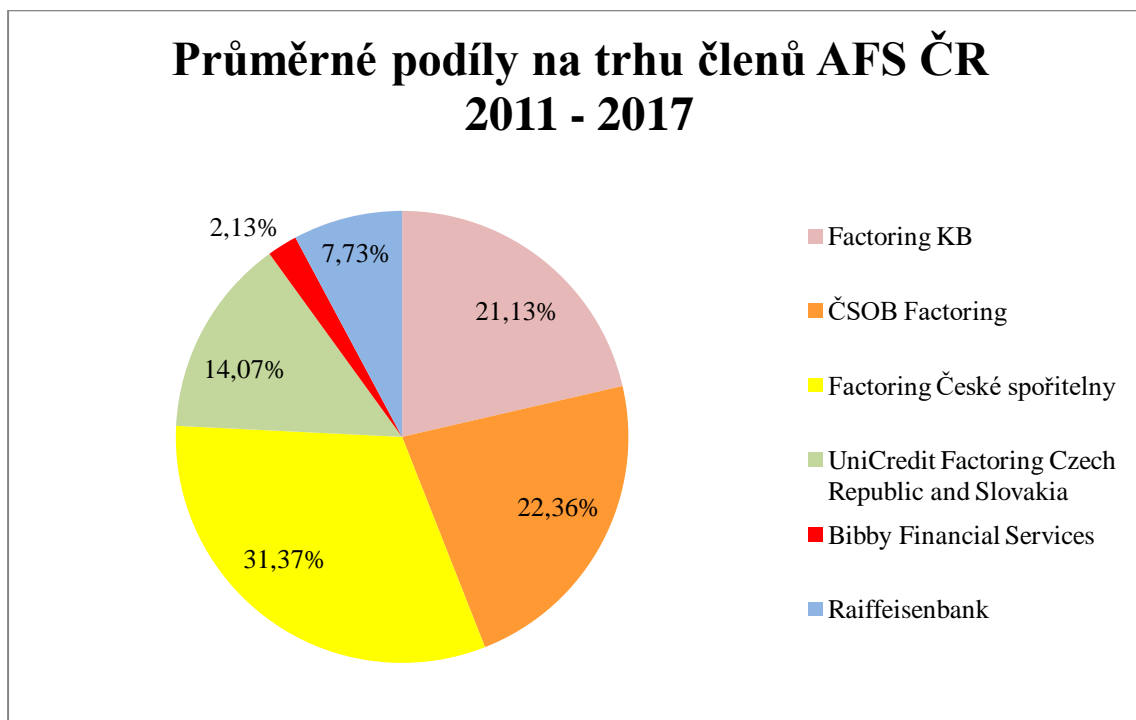
Tyto společnosti sdružuje Asociace factoringových společností, která vznikla v roce 2000. Každým rokem (čtvrtletně) sestavuje statistiky o vývoji factoringu v ČR, které zveřejňuje na stránkách České leasingové a finanční asociace. Členové Asociace factoringových společností jsou Factoring KB, ČSOB Factoring, Factoring České spořitelny, UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, Bibby Financial Services a Raiffeisenbank (Morávek, 2017).

Obrázek 6 - Celkový factoringový obrat na českém trhu

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 7 - Průměrné podíly na trhu členů AFS ČR

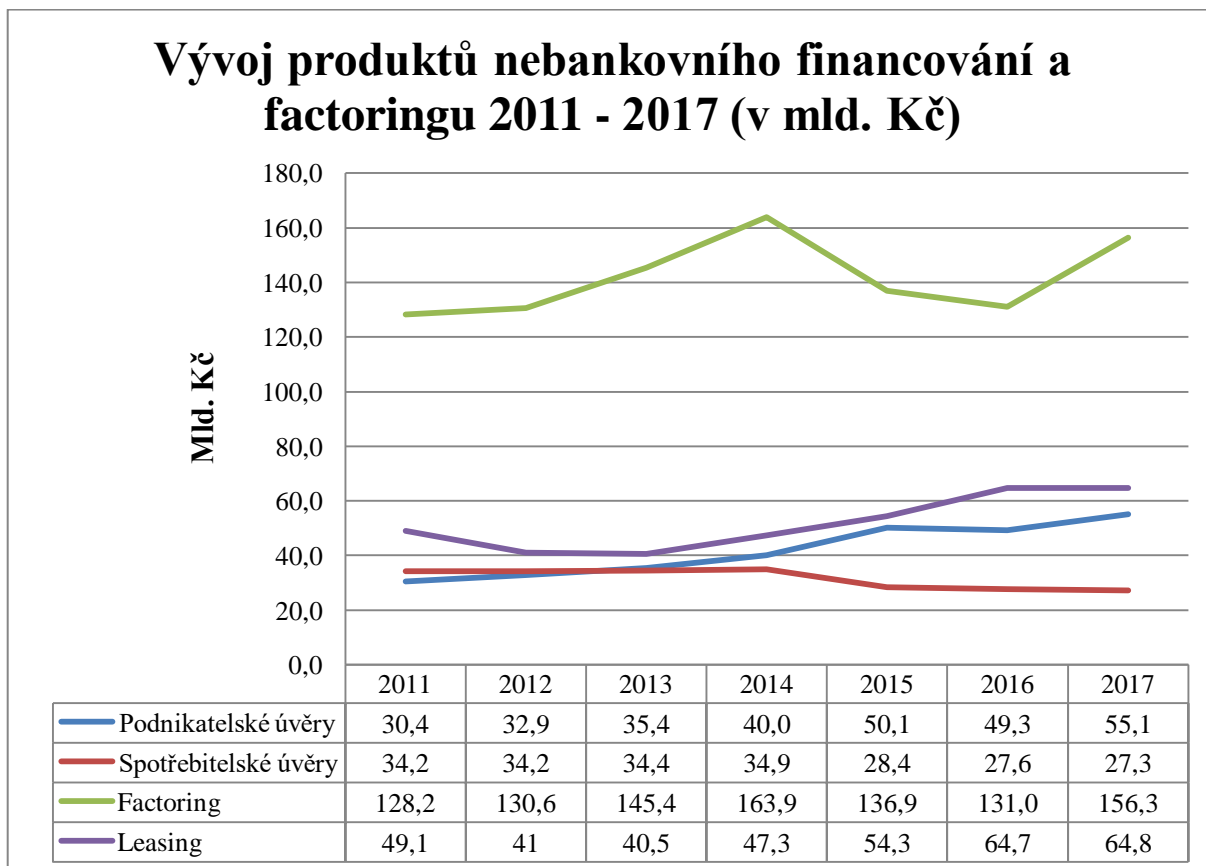
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

V letech 2011 až 2014 faktoringový trh v České republice neustále rostl a roku 2014 dosáhl na své maximum a to téměř 164 mld. Kč. Ačkoliv v roce 2015 byl zaznamenán docela značný pokles (meziročně o 16,5 %), roku 2017 trh opět poměrně vzrostl (meziročně o 19,3 %) na 156 mld. Kč.

Z dalšího grafu (obr. 7) je vidět, že český faktoringový trh ovládají především společnosti a to Factoring České spořitelny, ČSOB Factoring a Factoring KB. Tyto společnosti jsou dlouhodobými lídry trhu. Nejstabilnější podíl na trhu má však zejména společnost ČSOB Factoring, jak bude v dalších částech řečeno.

4.1 Srovnání vývoje factoringu s jinými produkty nebankovního financování

Obrázek 8 - Srovnání factoringu s jinými produkty nebankovního financování

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Z grafu (obr. 8) je patrné, že klienti využívají ve velké míře factoring, který se tak těší velké oblibě. Klienti factoringových společností mezi lety 2011 až 2017 postoupili pohledávky v průměrné výši 141,8 mld. Kč.

Poptávka po spotřebitelských úvěrech v posledních letech spíše klesá. Každým rokem je celkově poskytnuto kolem 30 mld. Kč na úvěry pro osobní potřebu. Ještě roku 2008, tedy v roce, kdy vypukla hospodářská krize, bylo poskytnuto více než 54 mld. Kč. Je tedy zřejmé, že trh se spotřebitelskými úvěry má spíše sestupnou tendenci, jelikož v roce 2017 činil objem úvěrových obchodů 27,3 mld. Kč.

Na rozdíl od spotřebitelských úvěrů po podnikatelských úvěrech poptávka roste a tím pádem objem poskytnutých podnikatelských úvěrů se každým rokem zvyšuje. Ještě v roce 2011 bylo poskytnuto 30,4 mld. Kč na podnikatelské úvěry, roku 2017 to bylo

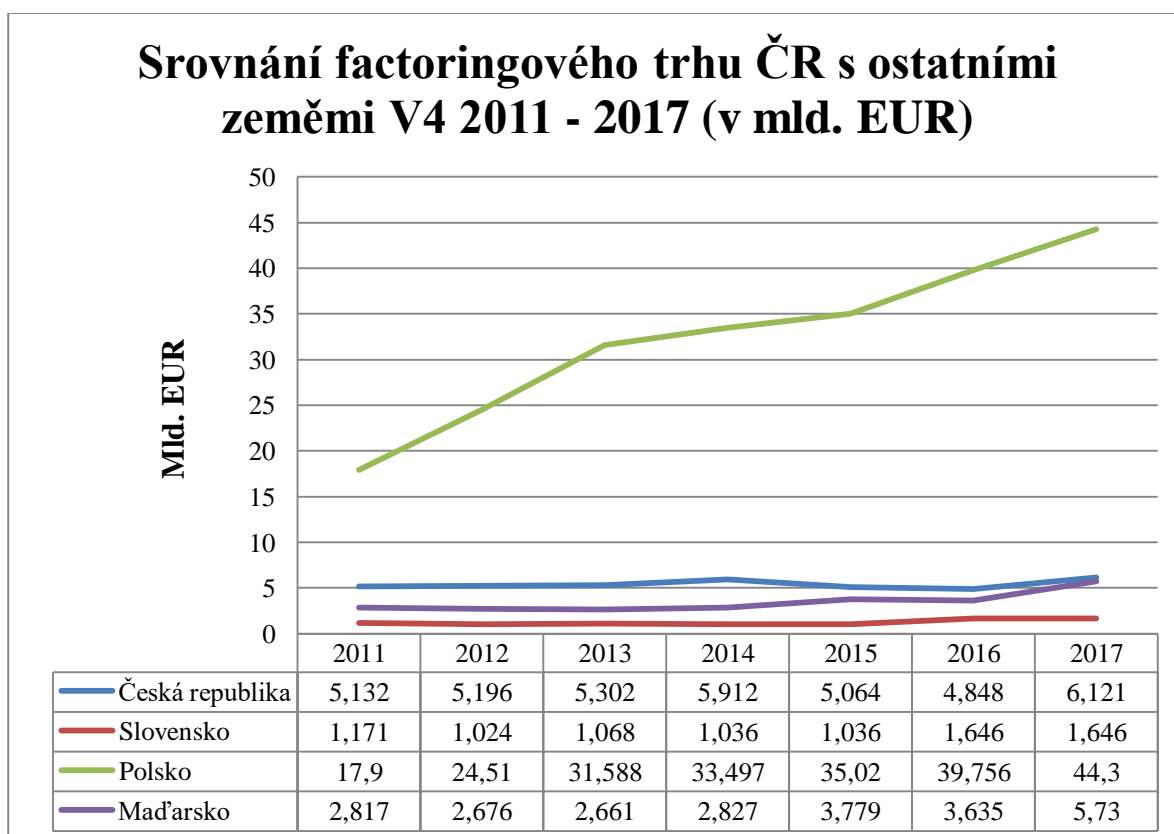
dokonce 55,1 mld. Kč. Největší meziroční zvýšení trhu nastalo v roce 2015 o 25 % (ze 40 na 50 mld. Kč).

Od roku 2013 roste zájem o leasingové operace. Značný nárůst poptávky po leasingu byl zaznamenán především v roce 2016, kdy trh vzrostl o více než 10 mld. Kč (meziročně o 19 %). V roce 2017 bylo poskytnuto 64,8 mld. Kč na leasingové obchody.

4.2 Srovnání factoringového trhu v ČR se zeměmi Visegrádské čtyřky

V této části bude provedeno srovnání českého factoringového trhu s ostatními zeměmi Visegrádské skupiny. Do zemí tzv. V4 patří Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko. Tyto země mají podobný historický vývoj a jejich ekonomiky jsou na víceméně stejné úrovni.

Obrázek 9 - Srovnání českého factoringového trhu se zeměmi V4

Zdroj: EU Federation for the Factoring and Commercial Finance (vlastní zpracování)

Absolutním lídrem ve využívání factoringových obchodů ze zemí V4 je Polsko. Je to dáno samozřejmě i tím, že Polsko má ze zemí V4 největší počet obyvatel, ale i kdyby se factoringový obrat všech zemí přepočítal na jednoho obyvatele, i v tomto případě by Polsko bylo s velkým odstupem první. Objem factoringových operací v této zemi každým rokem relativně rychle roste a roku 2017 dosáhl na 44,3 mld. Eur.

Na druhém místě je s velkým odstupem Česká republika, jejíž factoringový obrat za rok 2017 činil 6,121 mld. Eur. Českou republiku pomalu dohání Maďarsko, které v roce 2017 zaznamenalo velký prudký meziroční růst tamního factoringového trhu o 57,6 %. V tomto roce činil objem factoringových obchodů v Maďarsku 5,73 mld. Eur.

Na posledním místě se nachází nejmenší ze zemí V4 Slovensko. Objem faktoringových operací na Slovensku se dlouhodobě pohybuje kolem 1 miliardy Eur. Velký růst factoringového obratu zaznamenali především v roce 2016 z 1,036 na 1,646 mld. Eur (meziročně o 59 %). Roku 2017 se tamní factoringový trh pohyboval na stejných číslech jako v předchozím roce.

Ve všech zemích V4 factoringový trh relativně roste. Přesto v porovnání se zeměmi západní Evropy jsou země V4, možná s výjimkou Polska, dosti pozadu. Například v Belgii, která je rozlohou i počtem obyvatel podobná ČR, činil objem factoringových obchodů téměř 70 mld. Eur. Tamní factoringový trh je tak více než 11krát větší než český (EU Federation, ©2019).

Největší factoringový trh ze zemí Evropské unie má Velká Británie, který za rok 2017 dosáhl na 324,26 mld. Eur. Celkový objem factoringových obchodů v EU za rok 2017 činil 1605,7 mld. Eur, přičemž český podíl byl 0,40 % (EU Federation, ©2019).

4.3 **Factoring KB, a.s.**

Společnost Factoring KB byla založena v roce 1997 za účelem poskytování služeb, které zahrnují odkup, správu, inkaso a financování pohledávek. Společnost patří do finanční skupiny Komerční banky a od roku 2002 je také členem skupiny Sociétés Générale. Kromě toho patří do největší sítě factoringových organizací na světě Factors Chain International (Factoring KB, ©2018).

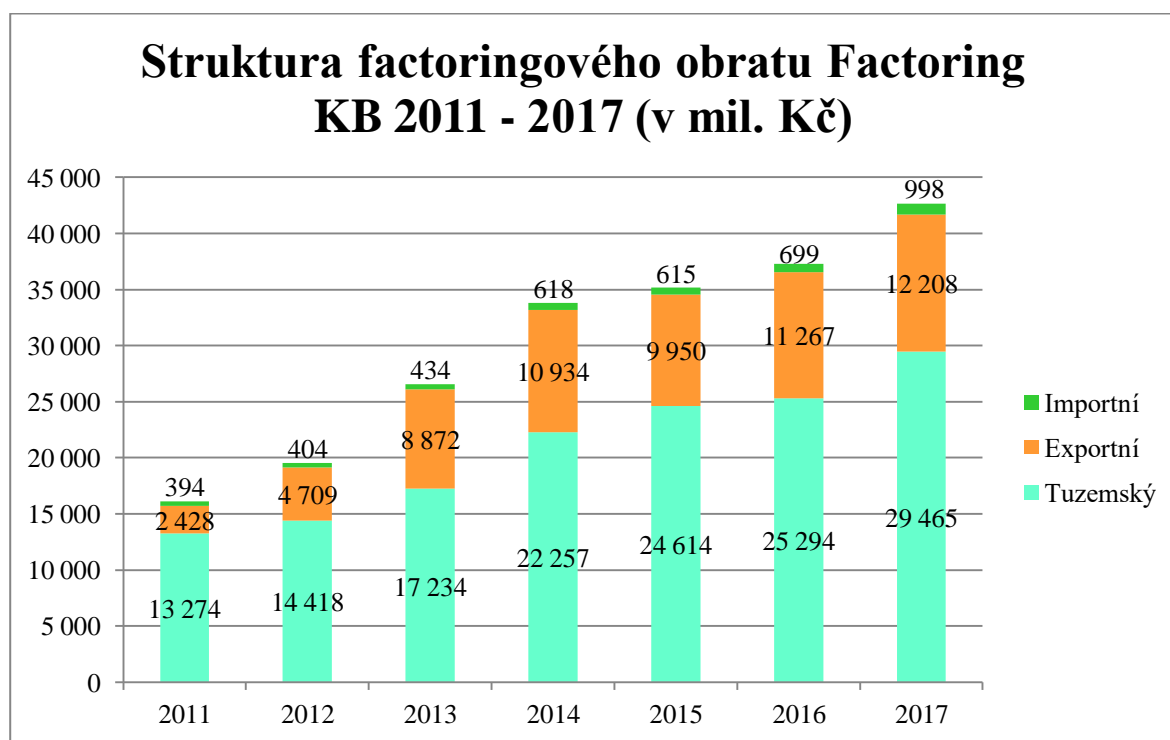
Factoring KB nabízí své služby zejména tuzemským podnikatelským subjektům. Společnost patří mezi zakládající členy Asociace factoringových společností v České

republike a zároveň je členem České leasingové a finanční asociace (Factoring KB, ©2018).

Produkty společnosti (Factoring KB, ©2018):

- Tuzemský factoring
- Exportní factoring
- Importní factoring
- Modifikovaný factoring
- Odkup pohledávek
- Management pohledávek

Obrázek 10 - Struktura factoringového obrátu Factoring KB

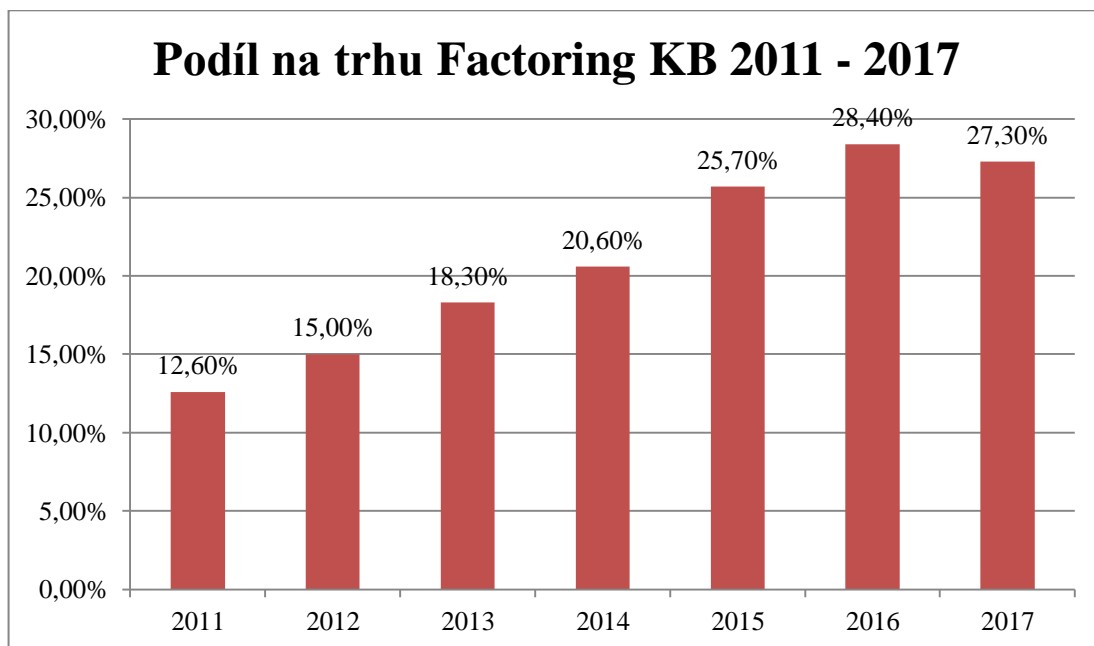
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Tabulka 2 - Celkový obrát Factoring KB (v mil. Kč)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
16 096	19 531	26 540	33 809	35 178	37 260	42 671

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 11 - Podíl na trhu Factoring KB

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Společnost Factoring KB je od roku 2016 lídrem českého factoringového trhu a její factoringový obrát každým rokem roste. Největší meziroční nárůst factoringového obrát byl zaznamenán v letech 2013 (o 36 %) a 2014 (o 27,4 %), kdy dosáhl na 26 540 mil. Kč respektive 33 809 mil. Kč. Následující dva roky se obrát kolem 35 000 mil. Kč. V roce 2017 dosáhla svého nejvyššího obrátu vůbec a to 42 671 mil. Kč, což představovalo meziroční růst o 14,5 %.

Ještě v roce 2011 činil podíl společnosti na trhu 12,6 %, do roku 2017 se však její podíl více než zdvojnásobil. Největšího podílu na trhu dosáhla společnost v roce 2016 a to na 28,4 %. V roce 2017 její podíl o procento klesl, ačkoliv factoringový obrát roste. To bylo způsobeno především větším meziročním nárůstem obrátu u společností UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia a Raiffeisenbank.

4.4 ČSOB Factoring, a.s.

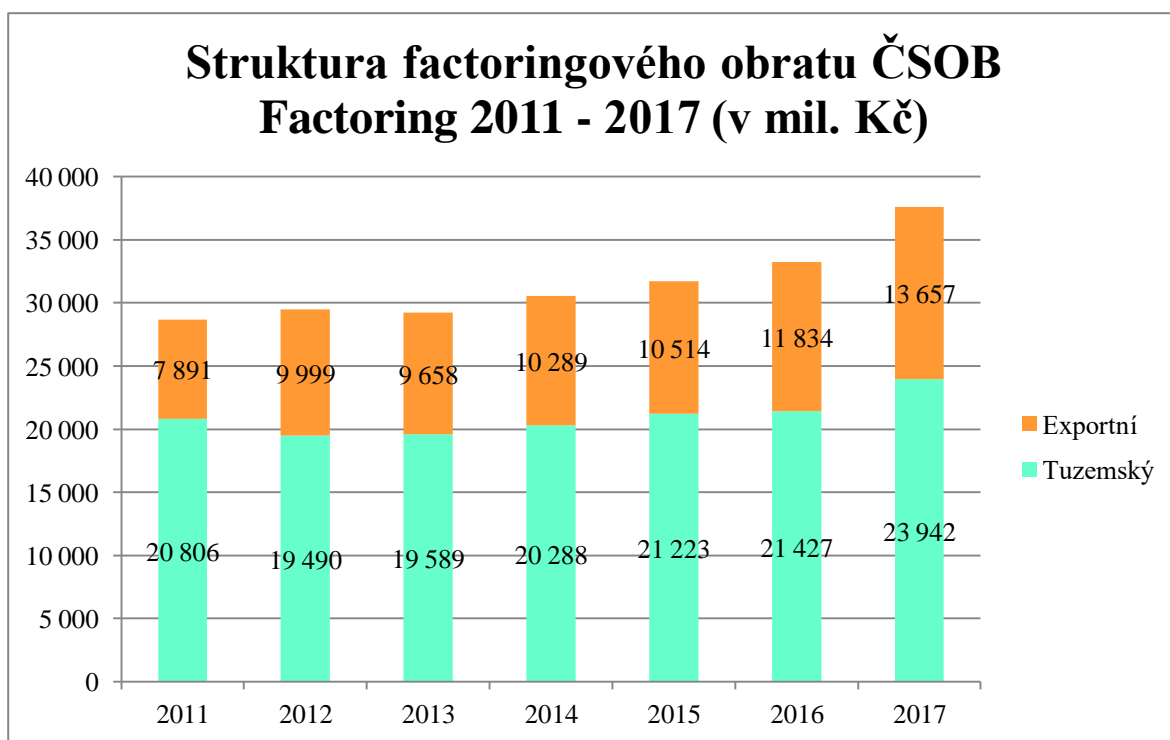
Společnost ČSOB Factoring byla založena pod názvem O.B.HELLER roku 1992 jako společný podnik Československé obchodní banky a Heller International Group z USA. Jako první podnik v České republice nabídla financování tuzemských pohledávek. V roce 2006 se Československá obchodní banka stala jediným akcionářem společnosti a od

tohoto roku používá jméno ČSOB Factoring. Společnost patří mezi zakládající členy Asociace factoringových společností a je také členem České leasingové a finanční asociace (ČSOB Factoring).

Produkty společnosti (ČSOB Factoring):

- Tuzemský regresní factoring
- Tuzemský bezregresní factoring
- Exportní factoring
- Doplňkové financování
- Inkasní služby

Obrázek 12 - Struktura factoringového obrátu ČSOB Factoring

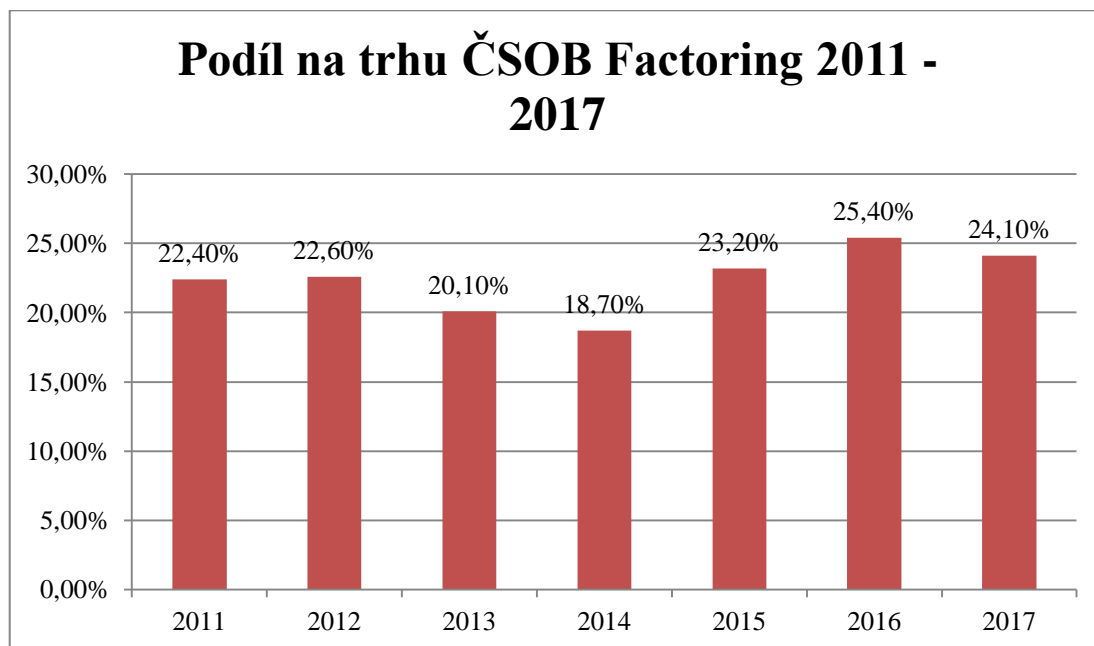
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Tabulka 3 - Celkový obrát ČSOB Factoring (v mil. Kč)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
28 697	29 489	29 247	30 577	31 737	33 261	37 599

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 13 - Podíl na trhu ČSOB Factoring

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Factoringový obrat společnosti ČSOB Factoring se dlouhodobě stabilně pohybuje kolem 30 000 mil. Kč. Mírný nárůst je zaznamenán v roce 2017, kdy obrat vzrostl na 37 599 mil. Kč, což představovalo meziroční růst o 13 %. V tomto roce dosáhla společnost svého největšího factoringového obratu v historii. ČSOB Factoring je také největším poskytovatelem exportního factoringu v ČR.

Podíl společnosti na trhu se dlouhodobě pohybuje kolem 20 %. V roce 2014 klesl její podíl na 18,7 %, jelikož tehdejší rok ovládla trh společnost Factoring České spořitelny. V roce 2016 však společnost dosáhla svého největšího podílu a to 25,4 %. Následující rok její podíl na trhu klesl o 1,3 %, přestože její obrat vzrostl. Tento pokles byl vyvolán větším meziročním nárůstem obratu u společností UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia a Raiffeisenbank, jak již bylo řečeno.

4.5 Factoring České spořitelny

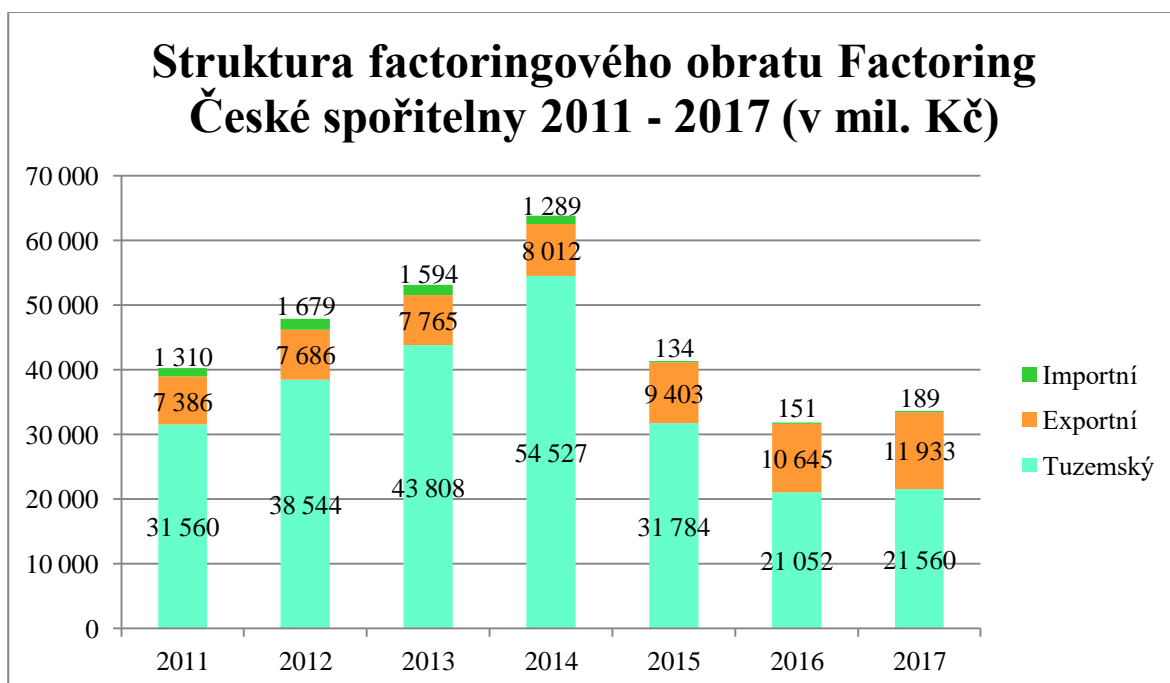
Společnost Factoring České spořitelny vznikla v roce 1997. Patří do finanční skupiny České spořitelny, která vlastní 100 % podíl. Je členem sítě factoringových společností Factors Chain International. Dále se řadí mezi zakládající členy Asociace

factoringových společností a patří mezi členy České leasingové a finanční asociace (Factoring České spořitelny, ©2019).

Produkty společnosti (Factoring České spořitelny, ©2019):

- Tuzemský factoring
- Exportní factoring
- Importní factoring
- Reverzní factoring
- ediFactoring
- eFactoring
- Správa a inkaso pohledávek

Obrázek 14 - Struktura factoringového obrátu Factoring České spořitelny

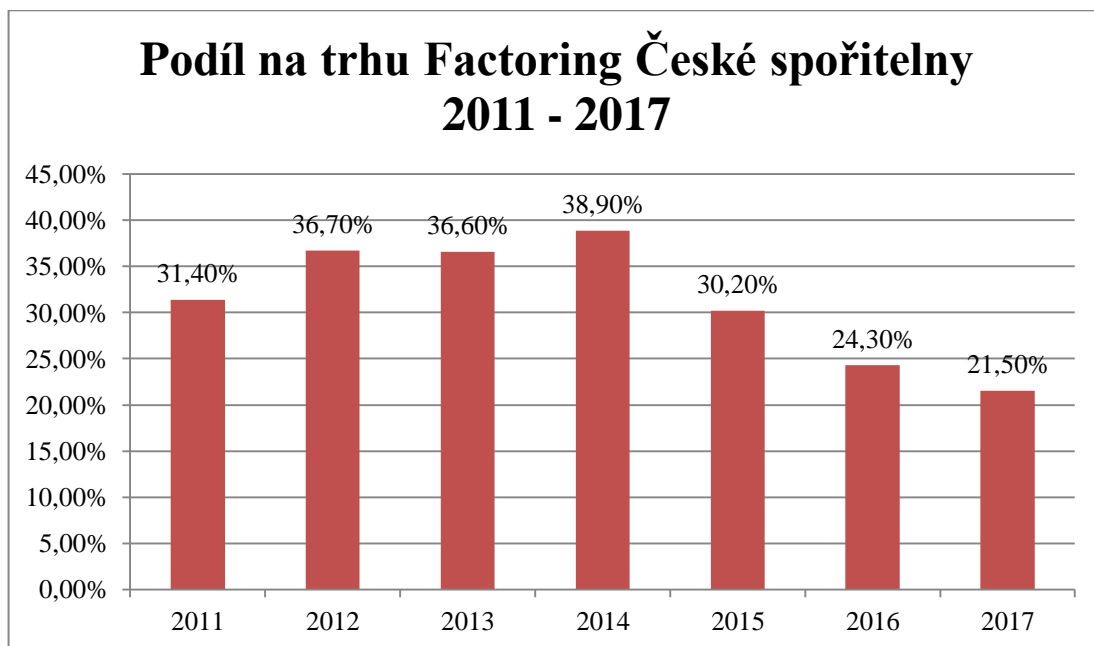
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Tabulka 4 - Celkový obrat Factoring České spořitelny (v mil. Kč)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
40 256	47 909	53 167	63 828	41 321	31 848	33 682

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 15 - Podíl na trhu Factoring České spořitelny

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Společnost Factoring České spořitelny byla mezi lety 2004 až 2014 lídrem českého factoringového trhu. Mezi lety 2011 až 2014 její factoringový obrat každým rokem rostl a roku 2014 dosáhla svého vůbec největšího obratu a to 63 828 mil. Kč. Jenomže v roce 2015 přišel poměrně značný pokles (o 35 %), největší úbytek lze spatřit u tuzemského a importního factoringu naopak mírný růst vykázal exportní factoring. Tento pokles zapříčinilo to, že se společností ukončilo spolupráci několik významných klientů (Factoring České spořitelny, 2016). Následující rok společnost přišla o pozici lídra trhu. Roku 2017 činil její factoringový obrat 33 682 mil. Kč.

Podíl společnosti na trhu se dlouho pohyboval nad 30 %, pokles z let 2015 a 2016 však zapříčinil, že se podíl propadl pod 25 %. V roce 2017 činil podíl na trhu 21,5 %.

4.6 UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, a.s.

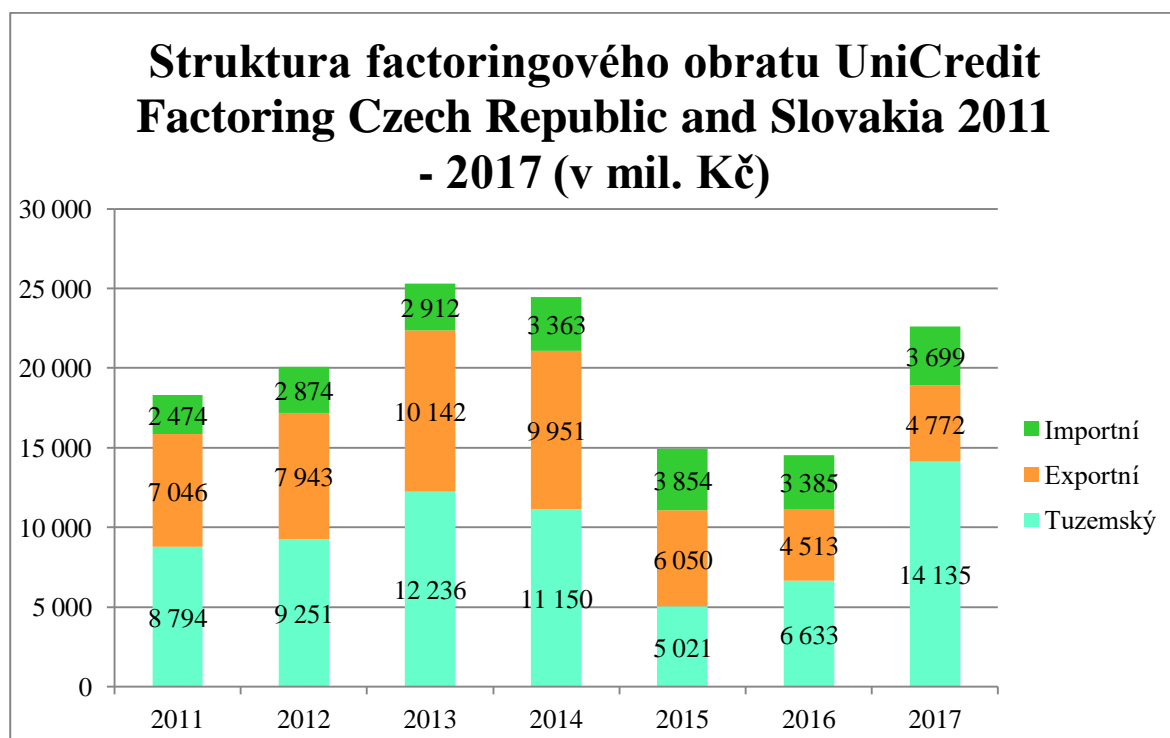
Společnost UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia byla založena v roce 1991 za účelem provozního financování podniků ve střední a východní Evropě. Od svého založení až do května 2015 používala název Transfinance a.s. (UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, ©2015-2019).

Společnost se zabývá financováním a zajišťováním krátkodobých pohledávek klientů z nejrůznějších oblastí průmyslu. Jediným akcionářem společnosti je UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia. Společnost je zakládajícím členem Asociace factoringových společností a dále patří mezi členy sítě Factors Chain International a České leasingové a finanční asociace (UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, ©2015-2019).

Produkty společnosti (UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, ©2015-2019):

- Tuzemský factoring
- Exportní factoring
- Blokový factoring
- Zajištění pohledávek
- Správa a inkaso pohledávek

Obrázek 16 - Struktura factoringového obrátu UniCredit Factoring C.R. and Slovakia

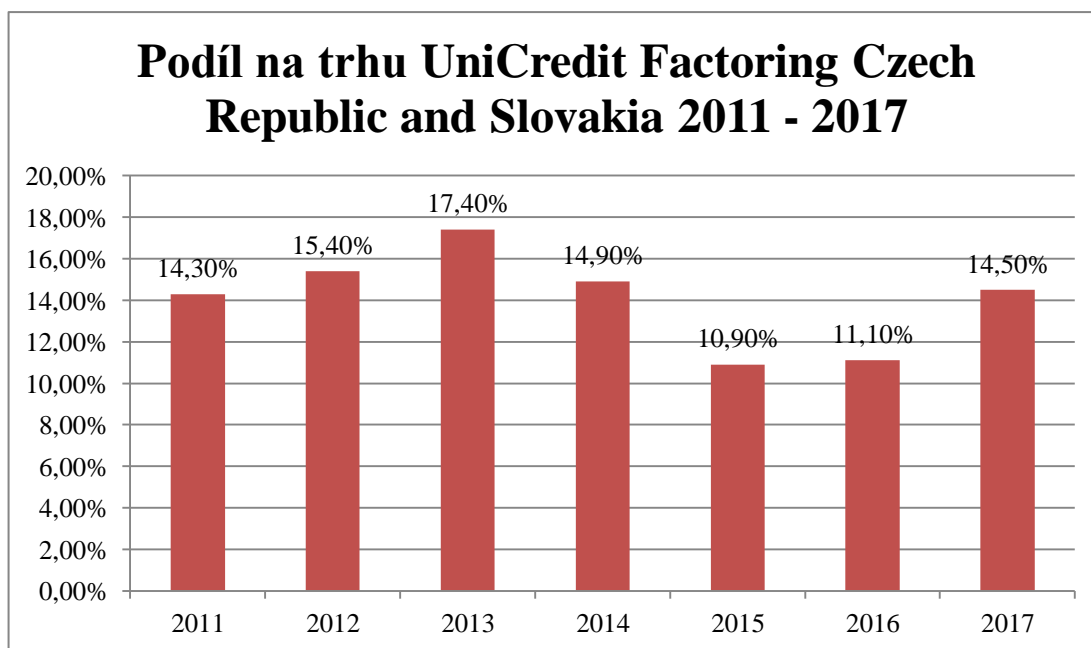
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Tabulka 5 - Celkový obrat UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia (v mil. Kč)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
18 314	20 068	25 290	24 464	14 925	14 531	22 606

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 17 - Podíl na trhu UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Společnost UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia je největším poskytovatelem importního factoringu v ČR. Nárůst factoringového obrátu zaznamenala společnost v roce 2013 (o 26 %). V roce 2015 však došlo k výraznému poklesu obrátu na 14 925 mil. Kč (o 39 %), jelikož došlo ke snížení klientů. Úbytek lze sledovat u tuzemského a exportního factoringu. Tentýž rok společnost se stala akvizicí skupiny UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia (UniCredit Factoring Czech Republic and Slovakia, 2016). V roce 2017 došlo opětovnému nárůstu obrátu na 22 606 mil. Kč, protože byla znovu posílena klientská základna.

V letech 2011 až 2014 měla společnost podíl na trhu kolem 15 %. Další rok však přišel již zmíněný pokles na 10,9 %. Roku 2017 činil podíl na trhu 14,5 %.

4.7 Bibby Financial Services, a.s.

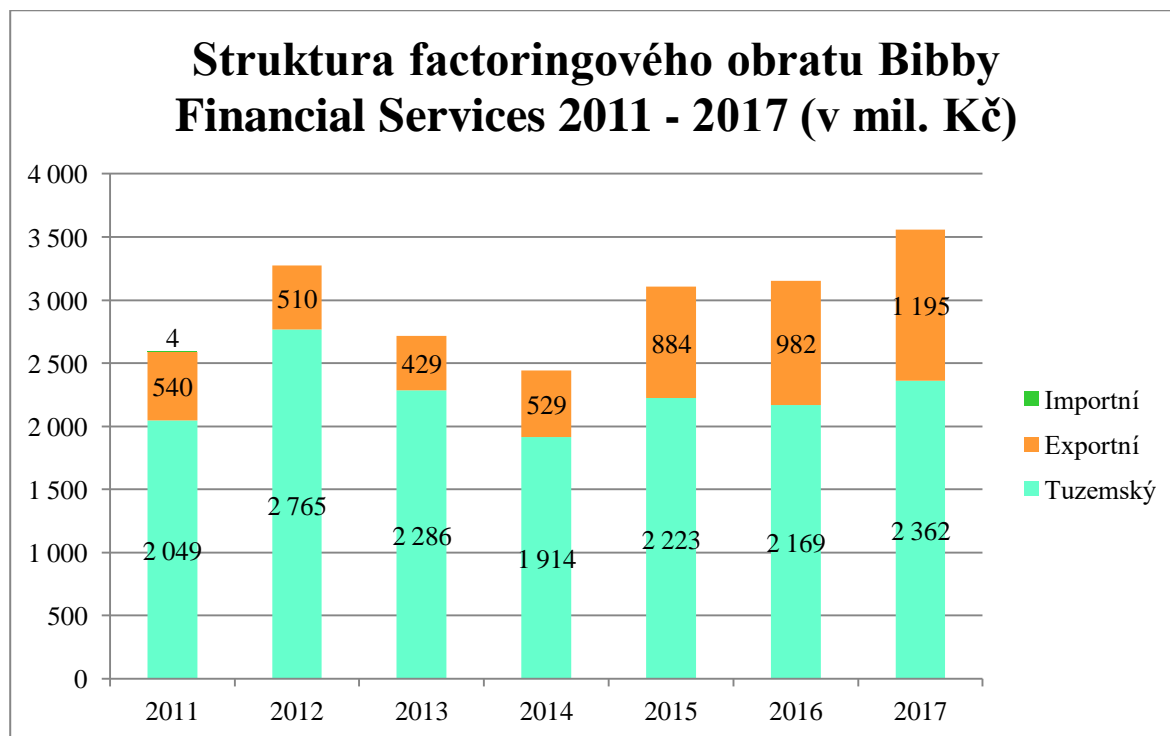
Společnost Bibby Financial Services funguje na českém trhu již od roku 1996. Společnost patří do skupiny Bibby Financial Services, která je největší nezávislou factoringovou společností ve Velké Británii. Skupinu Bibby Financial Services vlastní Bibby Line Group Ltd., což je rodinná společnost s více než dvoustetletou historií poskytující služby business-to-business (Bibby Financial Services, 2018).

Společnost Bibby Financial Services se zaměřuje především na provozní financování malých a středních podniků. Je členem organizací Factors Chain International, Asociace factoringových společností a České leasingové a finanční asociace (Bibby Financial Services, 2018).

Produkty společnosti (Bibby Financial Services):

- Regresní factoring
- Bezregresní factoring
- Skrytý factoring
- Strukturované financování

Obrázek 18 - Struktura factoringového obrátu Bibby Financial Services

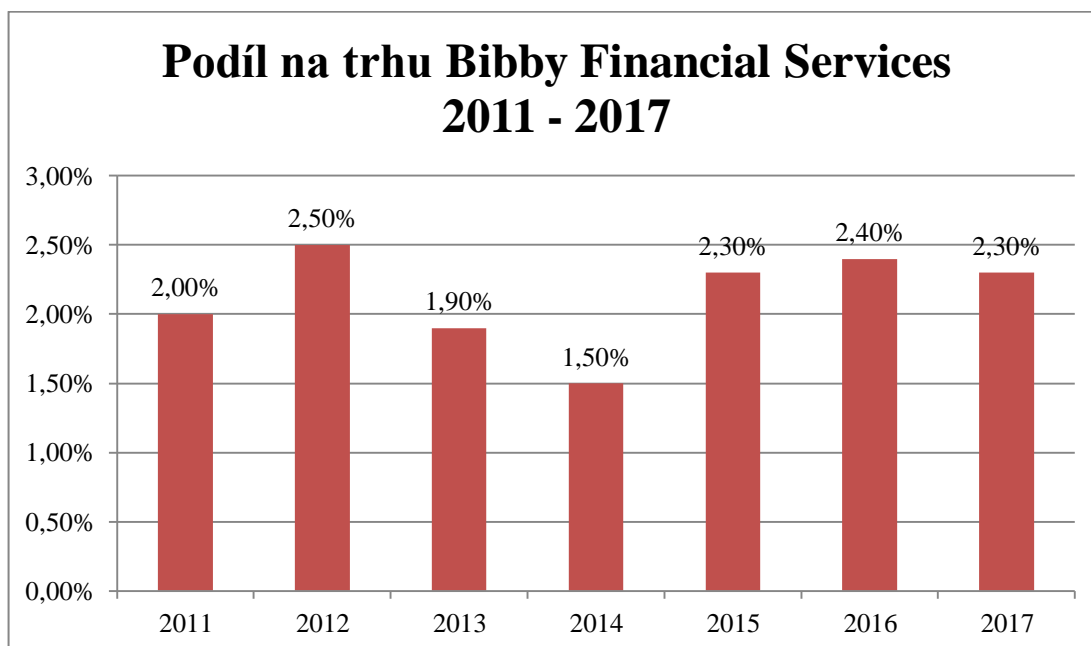
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Tabulka 6 - Celkový obrat Bibby Financial Services (v mil. Kč)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2 593	3 275	2 715	2 443	3 107	3 151	3 557

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 19 - Podíl na trhu Bibby Financial Services

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Z členů Asociace faktoringových společností má Bibby Financial Services dlouhodobě nejvyšší faktoringový obrat, který se pohybuje kolem 3 000 mil. Kč. V letech 2013 a 2014 byl však zaznamenán pokles obratu na 2 715 mil. Kč respektive 2 443 mil. Kč. Od roku 2015 obrat společnosti opět roste a v roce 2017 dosáhl na 3 557 mil. Kč.

Podíl společnosti na trhu se pohybuje kolem 2 %. Pouze v roce 2014 mírně poklesl na 1,5 %. V dalších letech však již přesahuje 2 % a roku 2017 má společnost 2,30 % podíl na trhu.

4.8 Raiffeisenbank a.s.

Raiffeisenbank je pátou největší bankou v České republice, na českém trhu působí už od roku 1993. Produkty banky zahrnují vedení osobních i firemních účtů, poskytování úvěrových, spořicíh a investičních produktů a jiných specifických finančních služeb.

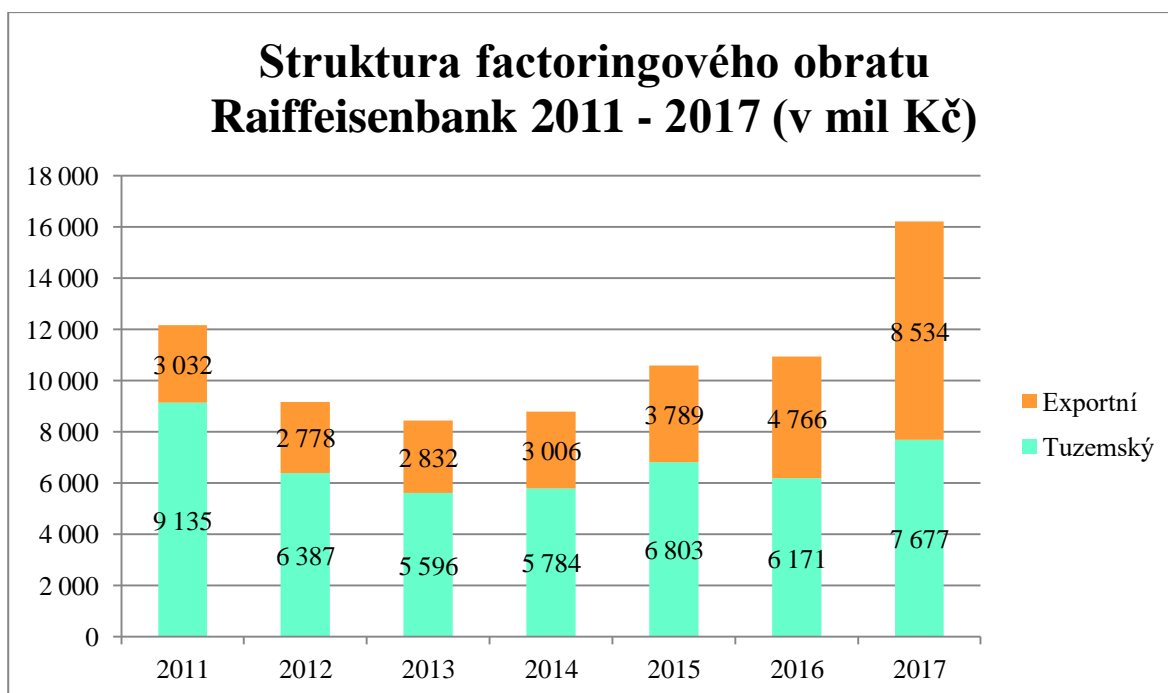
Raiffeisenbank je součástí Raiffeisen International Bank-Holding AG (Raiffeisenbank, ©2019).

Mezi produkty banky patří i poskytování factoringu, jelikož skupina Raiffeisen nemá žádnou specializovanou společnost pro factoringové služby. Přesto má společnost značný podíl na českém factoringovém trhu.

Factoringové produkty banky (Raiffeisenbank, ©2019):

- Bilanční factoring
- Tuzemský factoring
- Exportní factoring
- Správa pohledávek

Obrázek 20 - Struktura factoringového obrátu Raiffeisenbank

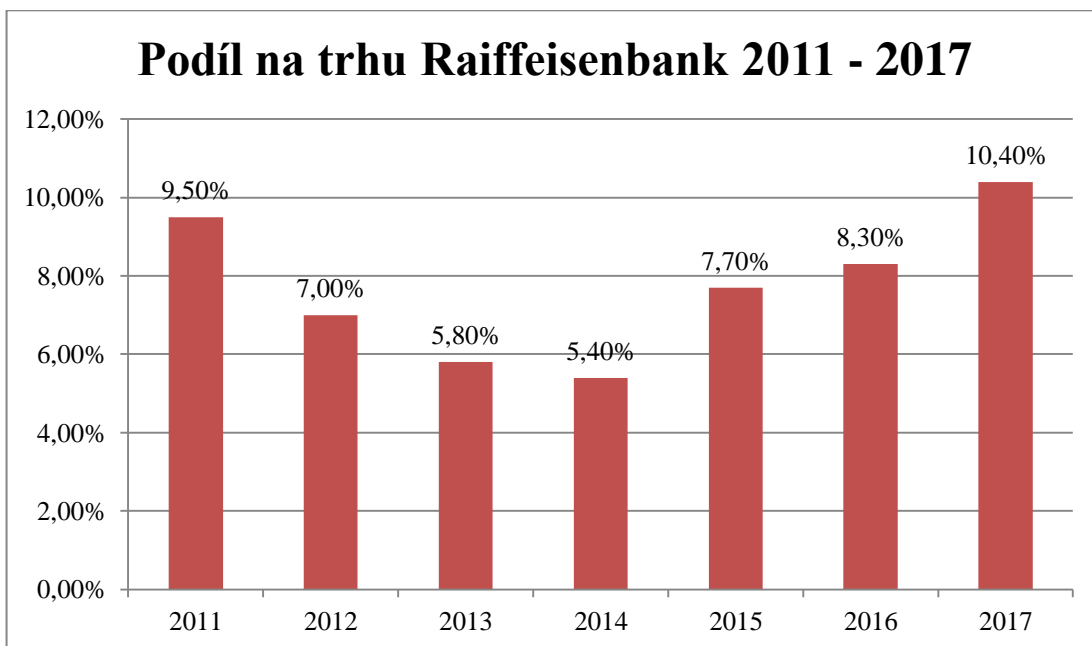
Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Tabulka 7 - Celkový obrát Raiffeisenbank (v mil. Kč)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
12 167	9 165	8 428	8 790	10 592	10 937	16 211

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Obrázek 21 - Podíl na trhu Raiffeisenbank

Zdroj: ČLFA (vlastní zpracování)

Factoringový obrat Raiffeisenbank se v letech 2011 až 2016 pohyboval mezi 8 000 mil. až 12 000 mil. Kč. V roce 2017 však je možno sledovat poměrně značný nárůst na 16 211 mil. Kč (meziroční růst o 48 %). Růst lze spatřit především u exportního factoringu.

Podíl společnosti na trhu mezi lety 2011 až 2014 neustále klesal. Roku 2014 dosáhl svého minima a to 5,4 %. Od té doby však podíl již roste a v roce 2017 dosáhl na své maximum, které činilo 10,4 %.

5 Zhodnocení a doporučení

Factoring v České republice je stále oblíbenější metodou financování, s tím souvisí i neustálý růst factoringového trhu v letech 2011 až 2014 a v tomto roce dosáhl svého maxima a to téměř 164 mld. Kč. V roce 2017 činil celkový factoringový obrat na českém trhu přes 156 mld. Kč a do roku 2018 je očekáván další růst trhu. Největší poskytovatelé factoringu v ČR se sdružují v Asociaci factoringových společností a jsou to převážně dceřiné společnosti velkých bank.

Mezi jinými produkty nebankovního financování je oblíben především podnikatelský úvěr, u něhož poptávka každým rokem stoupá a v roce 2017 bylo poskytnuto 55,1 mld. Kč na tyto úvěry. Na rozdíl od podnikatelského úvěru zájem o spotřebitelský úvěr poněkud klesá a za rok 2017 činil objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů 27,3 mld. Kč. Od roku 2013 stoupá zájem také o leasingové obchody a v roce 2017 dosáhl objem těchto obchodů na téměř 65 mld. Kč.

Ve srovnání s ostatními zeměmi V4 je český je český factoringový trh na druhé pozici s velkým odstupem na Polsko, kde zájem o factoring každým rokem prudce roste. Ve srovnání se západní Evropou je však ČR dosti pozadu, jelikož tamní factoringové trhy jsou mnohonásobně větší. Největší factoringový trh ze zemí Evropské unie má Velká Británie.

Mezi lídry českého factoringového trhu patří společnosti Factoring KB, Factoring České spořitelny a ČSOB Factoring, které dlouhodobě pokrývají kolem 75 % trhu. Od roku 2016 je největším poskytovatelem společnost Factoring KB, jejíž factoringový obrat za rok 2017 dosáhl na 42,6 mld. Kč a její podíl na trhu činil 27,3 %.

Nejvíce faktoring využívají malé a střední firmy, které chtějí zkrátit dobu, kdy mají finanční prostředky vázané v pohledávkách. Mohou ho však využít i velké korporace. Podle předsedy představenstva Factoringu České spořitelny je typický klient využívající factoring firma s ročním obratem mezi 50 až 500 miliony korun často z oblasti autodopravy (Langerová, 2018).

6 Závěr

Podniky mají mnoho možností, z jakých zdrojů budou financovat svou činnost. Vhodné samozřejmě je, aby část byla financována z vlastních a část z cizích zdrojů. Factoring je v České republice stále oblíbenějším nástrojem financování. Je vhodný především pro podniky, které chtějí překlenout dobu od dodání zboží nebo služby do splatnosti pohledávky, aby se nedostaly do platební neschopnosti. Někteří odběratelé splácí své závazky až po splatnosti, v takovém případě je pro dodavatele factoring ideálním řešením. A zde také záleží na tom, jestli si zvolí regresní nebo bezregresní factoring.

Regresní typ by měl být používán, pokud je odběratel důvěryhodný, jelikož úvěrové riziko zůstává na dodavateli. Bezregresní forma by měla být využívána u neznámých odběratelů, bývá sice dražší, ale riziko přechází na factoringovou společnost. Plní tedy garanční funkci factoringu. V ČR je zhruba 60 % factoringových operací regresního typu. Podle přechodu zboží je v ČR nejrozšířenější tuzemský typ factoringu, který činí 63 % všech factoringových obchodů. Zahraniční factoring tvoří 37 % trhu (34 % vývozní a 3 % dovozní).

Výhodou factoringu je především to, že se podniku sníží riziko nesplacení pohledávek a zároveň získá flexibilní finanční zdroj, díky kterému se zvyšuje jeho konkurenceschopnost alepší se i cash-flow.

Podobná metoda jako factoring je i forfaiting. Základní rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že při factoringu se postupuje více krátkodobých pohledávek, zatímco u forfaitingu je postoupena většinou jedna dlouhodobá pohledávka vysoké hodnoty. Dále u forfaitingu odpadá riziko nesplacení, je tedy vždy bezregresní.

Nejvýznamnější poskytovatele faktoringu v ČR sdružuje Asociace factoringových společností. Největším poskytovatelem je společnost Factoring KB, jejíž factoringový obrat za rok 2017 činil téměř 43 mld. Kč s 27 % podílu na trhu. Celkový factoringový obrat za rok 2017 dosáhl na 156 mld. Kč. Ačkoliv největší factoringový obrat byl zaznamenán v roce 2014 a poté mírně klesl, v roce 2018 je očekáván další růst českého factoringového trhu.

Ve srovnání se zeměmi V4 je ČR na druhém místě s velkým odstupem na Polsko. Avšak země západní Evropy mají factoringové obraty mnohonásobně větší než ČR, což je dáno především historickým vývojem.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Linde, 2005. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-515-x.

HRDÝ, Milan a KRECHOVSKÁ, Michaela. *Finance podniku*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-492-5.

POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-462-7.

POSPÍŠIL, Richard. *Finance a bankovníctví*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1712-7.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. ISBN 80-7261-132-1.

SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1.

SYNEK, Miloslav a KISLINGEROVÁ, Eva. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.

ŠIMAN, Josef a PETERA, Petr. *Financování podnikatelských subjektů: teorie pro praxi*. V Praze: C.H. Beck, 2010. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-117-8.

ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled : teorie a praxe aktuálně a v souvislostech : učebnice : [2012/2013]*. Zlín: CEED, 2012. ISBN 978-80-87301-16-6.

ŽEHROVÁ, Jana. *Finance*. Vyd. 5. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-213-2124-3.

Internetové zdroje

ALTAXO. *Faktoring* [online]. Praha, ©2015 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/provoz-firmy/financovani/banky-a-jejich-sluzby/faktoring>

BIBBY FINANCIAL SERVICES. *Produkty factoringu* [online]. Brno [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.bibbyfinancialservices.cz/financovani/produkty>

BIBBY FINANCIAL SERVICES. *Výroční zpráva 2017*. Brno, 2018.

BUSINESSINFO.CZ. *Vzor: Smlouva o postoupení pohledávky* [online]. CzechTrade, ©1997-2019 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vzor-ppbi-smlouva-o-postoupeni-pohledavky-81084.html>

ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *Home - ČLFA* [online]. Praha [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.clfa.cz/>

ČESKÉ NOVINY.CZ. *Factoring už i pro malé a střední podniky* [online]. ČTK, 2006 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/factoring-uz-i-pro-male-a-stredni-podniky/182062>

ČSOB FACTORING. *Factoring* [online]. Praha [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.csobfactoring.cz/>

ČSOB FACTORING. *Profil ČSOB Factoring* [online]. Praha [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.csobfactoring.cz/o-nas/profil-csob-factoring/>

ECAPITAL. *The History of Factoring* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://ecapital.com/the-history-of-factoring/>

EU FEDERATION. *Total Factoring volume* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://euf.eu.com/total-factoring.html>

FACTORING ČESKÉ SPOŘITELNY. *Financování pohledávek (faktoring)* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.factoringcs.cz/cs/>

FACTORING ČESKÉ SPOŘITELNY. *O společnosti* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.factoringcs.cz/cs/o-nas/o-spolecnosti>

FACTORING ČESKÉ SPOŘITELNY. *Výroční zpráva 2015* [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: https://www.factoringcs.cz/files/VZ2015factoring_cs_cz.PDF

FACTORING KB. *Financování pohledávek (faktoring)* [online]. Praha, ©2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.factoringkb.cz/>

FACTORING KB. *Profil společnosti KB Factoring* [online]. Praha, ©2018 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.factoringkb.cz/cs/o-kb-factoring/profil-spolecnosti.shtml>

FIBA FAKTORING. *A Brief History Of Factoring* [online]. ©2006-2013 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://www.fibafactoring.com.tr/en/a-brief-history-of-factoring>

LANGEROVÁ, Jana. Nedělejte si starosti s pohledávkami... In: *Podnikatel.cz* [online]. Internet Info, 2019, 29. června 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/nedelejte-si-starosti-s-pohledavkami-muzete-vyuzit-stale-oblibeny-factoring/>

MANAGEMENTMANIA.COM. *Úvěr (Credit)* [online]. ©2011-2016 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/uver>

MANAGEMENTMANIA.COM. *Zisk (Profit)* [online]. ©2011-2016 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/zisk>

MORÁVEK, Tomáš. Factoring v období ekonomického růstu... In: *Factoring* [online]. Praha: ČSOB Factoring, 7. března 2017 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://www.csobfactoring.cz/o-nas/tiskove-zpravy/factoring-v-obdobi-ekonomickeho-rustu-a-nizkych-urokovych-sazeb/>

PENÍZE.CZ. *Co je faktoring* [online]. Praha: Partners media, ©2000-2018 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/15636-co-je-factoring>

PENÍZE.CZ. *Rizikový kapitál* [online]. Praha: Partners media, ©2000-2018 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/15941-rizikovy-kapital>

PLATEBNÍ INSTITUCE ROGER. *Factoring - slovník finančních pojmů* [online]. Brno, ©2018 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://roger.cz/platba/slovník-pojmu/co-je-factoring/>

POSTOUPENÍ-POHLEDÁVEK.CZ. *Factoring* [online]. ©2016 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.postoupeni-pohledavek.cz/factoring/>

RAIFFEISENBANK. *Factoring* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/firmy/financovani/factoring>

RAIFFEISENBANK. *Profil a historie Raiffeisenbank v ČR* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/o-nas/kdo-jsme/profil-a-historie-raiffeisenbank-v-cr>

RAIFFEISENBANK. *Tuzemský factoring* [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/firmy/financovani/factoring/tuzemsky-factoring>

SARKISYAN, Inna. Faktoring a forfaiting | Dům Financí.cz. In: *Dům Financí.cz* [online]. FINFOCUS, ©2006-2019, 11. července 2007 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://dumfinanci.cz/clanky/192-faktoring-a-forfaiting/>

SINCLAIR, James. What is the history of factoring?. In: *Trade Finance Global* [online]. Trade Finance Global, ©2019, 25. června 2018 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.tradefinanceglobal.com/posts/what-is-the-history-of-factoring/>

UNICREDIT FACTORING CZECH REPUBLIC AND SLOVAKIA. *Kdo jsme* [online]. Praha, ©2015-2019 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.unicreditfactoring.cz/cz/kdo-jsme>

UNICREDIT FACTORING CZECH REPUBLIC AND SLOVAKIA. *Výroční zpráva a účetní závěrka za rok 2015* [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: https://www.unicreditfactoring.cz/uploads/inq/files/VZ_UCB_F_2015_CZ%20%283%29.pdf

Zákon č. 89/2012 Sb., nový Občanský zákoník. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/cast4h1d6.aspx>